

Milla Lahti ja Anniina Österlund

Sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia akuuttihoitotyön harjoittelusta COVID-19-pandemian aikana

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Ensihoidon tutkinto-ohjelma (AMK), Sairaanhoidon tutkinto-ohjelma (AMK)

Tutkinto-ohjelma

Opinnäytetyö

7.1.2022

Tekijät	Milla Lahti, Anniina Österlund
Otsikko	Sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia akuuttihoitotyön harjoittelusta COVID-19-pandemian aikana
Sivumäärä	43 sivua + 3 liitettä
Aika	07.01.2022
Tutkint	Sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto
Tutkinto-ohjelma	Ensihoitaja AMK, Sairaanhoitaja AMK
Ohjaajat	Helena Stedt, THM, lehtori
<p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia Covid-19-pandemian aikaisesta harjoittelusta. Tavoitteena oli tuottaa uutta tietoa sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksista ja tämän avulla kehittää pandemian aikaista harjoittelua. Tutkimusaineisto kerättiin keväällä 2021, jolloin suoritettiin videovälitteiset teemahaastattelut. Haastatteluihin osallistui 8 vapaaehtoista sairaanhoitaja-, ensihoitaja- ja kättilöopiskelijaa. Tämän jälkeen aineisto analysoitiin induktiivista sisällönanalyysimenetelmää hyödyntäen.</p> <p>Opinnäytetyön tulosten mukaan sairaanhoitajaopiskelijat kokivat huolta harjoittelupaikan järjestymisestä. Lisäksi opiskelijat kokivat huolta mahdollisista harjoittelua koskevista muutoksista ja keskeytyksistä. Kaikki tämän tutkimuksen vastaajat saivat kuitenkin suoritettua harjoittelunsa suunnitellusti. Vastaajat kokivat roolinsa opiskelijana ja ilmapiirin harjoittelussa pääosin hyväksi. Osa vastaajista raportoi kuitenkin ulkopuolisuuden kokemuksista sekä kireästä ja jännittyneestä tunnelmasta harjoittelupaikassa. Opiskelijat kokivat harjoittelun antoisana ja olivat kiitollisia, että saivat suorittaa harjoittelun vallitsevasta tilanteesta huolimatta. Vastaajat kokivat saaneensa kokemusta erityisesti suojavarusteiden käytöstä ja he kokivat aseptisen työskentelynsä parantuneen. COVID-19-pandemian vuoksi opiskelijat eivät saaneet useissa harjoittelupaikoissa osallistua koronapotilaiden tai epäiltyjen koronapotilaiden hoitoon. Opiskelijat kokivat myös jääneensä paitsi joistain oppimistilanteista pandemian aiheuttamien rajoitusten vuoksi. Osa vastaajista ei kokenut saaneensa juurikaan kokemusta potilaan hengityksen tukemisesta eikä riittävästi opastusta suojavarusteiden käyttöön.</p> <p>Suuri osa vastaajista oli huolissaan omasta terveydestään. Opiskelijoita huolestutti mahdollinen sairastuminen ja sen vaikutus opintoihin. Tutkimuksessa nousee esiin myös opiskelijoiden kokemukset harjoitteluun valmistavista etäopinnoista. Etäopintojen vuoksi kädentaitoja opettavia laboraatioita jäi välistä, ja etäopinnot laskivat joidenkin opiskelijoiden motivaatiota opintoja kohtaan. Osa opiskelijoista ilmaisee huolensa tulevaisuuden ammattitaidostaan sekä oppimistason seuraamisen haasteista etäopintojen vuoksi. Pääosin kaikki opiskelijat kokevat edelleen vetovoimaa ja motivaatiota opiskella alalle. Pandemian aikaisen harjoittelun avulla osa opiskelijoista kertoo ymmärtävänsä nyt paremmin ammattinsa tärkeyden ja uhratuvuuden.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tulokset tukevat pääosin aiempien tutkimusten tuloksia. Joitain eroavaisuuksia kuitenkin löytyi. Opinnäytetyön tuloksia voidaan hyödyntää tulevaisuuden harjoitteluiden kehittämisessä.</p>	
Avainsanat	COVID-19, pandemia, sairaanhoitajaopiskelijat, työelämäharjoittelu, akuuttihoitotyö

Author	Milla Lahti, Anniina Österlund
Title	The nursing students' experiences about emergency care training during the COVID-19-pandemic.
Number of Pages	43 pages + 3 appendices
Date	07.01.2022
Degree	Bachelor of Health Care (Emergency Care & nursing)
Degree Programme	Emergency care, Nursing
Instructors	Mrs Helena Stedt, MHS
<p>The objective of this thesis was to describe the nursing students' experiences of clinical practice during the COVID-19 pandemic. The aim was to produce current knowledge about the phenomenon for the development of clinical practice during the pandemic. Research material was collected by video interviews in spring 2021. A total of 8 students attended voluntarily, including nursing students, emergency care students, and midwifery students. The material was analysed using inductive content analysis.</p> <p>The respondents were concerned about the arrangement of their clinical practice as well as possible changes and interruptions to their clinical practice. All respondents were able to complete their clinical practice as originally planned. The respondents mainly felt that they had an appropriate role as a student and that the atmosphere of the clinical placement was good. However, some respondents described the atmosphere of their clinical placement as tense and didn't feel that they belonged to the work community. The respondents found the clinical practice rewarding and appreciated being able to complete the clinical practice despite the epidemic situation. Specifically, the respondents reported development in the use of personal protective equipment and in aseptic technique. However, some of the respondents felt that they didn't get sufficient guidance on the use of protective equipment. Due to the pandemic, several respondents weren't allowed to participate in the treatment of COVID-19 patients. Several respondents reported that they didn't get to practice ventilation support during the clinical practice. Some of the respondents also felt that they missed some learning opportunities due to the restrictions caused by the pandemic.</p> <p>A large proportion of respondents were concerned about their own health and especially the possible COVID-19 infection. Due to the pandemic, some practical teaching had been replaced by distance learning prior to the clinical practice. Distance learning seemed to have a negative effect on the respondents' study motivation. Respondents expressed concerns about their future professional skills due to the lack of practical teaching. Nevertheless, respondents still feel passionate and motivated to study in the field. During and after the clinical practice, some respondents have better understood the importance of their future profession.</p> <p>Our results are mainly in line with previous studies. Our results can be utilised in the development of clinical practices in the future.</p>	
Keywords	COVID-19, pandemic, nursing students, practical training, emergency care

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Teoreettiset lähtökohdat	2
2.1	Systemaattinen tiedonhaku	2
2.2	Pandemian vaikutukset harjoitteluun	3
2.3	Huoli omasta terveydestä ja suojarusteiden riittävydestä	3
2.4	Ylpeys ja arvostus omaa ammattia kohtaan	4
3	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset	5
4	Opinnäytetyön menetelmät	6
4.1	Menetelmälliset lähtökohdat	6
4.1.1	Esiymmärrys	6
4.1.2	Laadullinen tutkimus	7
4.2	Aineiston keruumenetelmät	8
4.3	Aineiston keruu	8
4.4	Aineiston analyysimenetelmät	10
5	Tulokset	14
5.1	Harjoittelukokemuksia	15
5.1.1	Harjoittelupaikka	15
5.1.2	Suojautuminen	16
5.1.3	Tiedotus	17
5.2	Oppimista vahvistavat tekijät	19
5.2.1	Toteutuneet oppimistilanteet	19
5.2.2	Opiskelija osana työyhteisöä	21
5.3	Oppimista heikentävät tekijät	22
5.3.1	Oppimismahdollisuuksia rajattu	22
5.3.2	Ulkopuolisuuden kokemus ja huoli omasta terveydestä	24
5.3.3	Harjoitteluun valmistavat opinnot	26
5.4	Opiskelijan motivaatio ja jaksaminen	27
5.4.1	Raskas ja epävarma pandemia-aika	28
5.4.2	Näkemykset sairaanhoitajan ammatista	29
6	Pohdinta	30
6.1	Tulosten tarkastelu	30
6.1.1	Kokemukset harjoittelusta	30

6.1.2	Oppimista vahvistavat tekijät	31
6.1.3	Oppimista heikentävät tekijät	31
6.1.4	Opiskelijan motivaatio ja jaksaminen	33
6.2	Luotettavuus	34
6.2.1	Tiedonantajien hankinta ja aineiston analysointi	35
6.2.2	Muuttuva COVID-19-pandemia	35
6.2.3	Subjektiiivinen kokemus ja siihen liittyvä tunnelataus	36
6.3	Eettisyys	36
6.4	Johtopäätökset	37
6.5	Kehittämisehdotukset	38
6.6	Ammatillinen kasvu	38
	Lähteet	41

Liite 1: Tiedonhakuprosessi

Liite 2: Haun tulosten kuvaus

Liite 3: Tutkittavan suostumus ja haastattelukysymykset

1 Johdanto

Joulukuussa 2019 Kiinassa havaittiin uusi koronavirus, viralliselta nimeltään COVID-19 (SARS-CoV-2). Alkuvuodesta 2020 COVID-19-pandemia levisi maailmanlaajuisesti ja on vaikuttanut ja mullistanut yhteiskuntaa suuresti. Kyseisen viruksen on todettu leviävän pisaratartuntana ja aiheuttavan henkilölle akuutin hengitystieinfektion. WHO julisti COVID-19-pandemian maaliskuussa 2020. Pandemialla tarkoitetaan maanosien yli ulottuvaa epidemiaa. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2021). Pandemiatilanteen vuoksi Suomessa on päädytty tekemään paljon ennennäkemättömiä toimenpiteitä kansalaisten suojelemiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseksi. Kouluissa on siirrytty etäopetukseen, tapahtumia on peruttu, ravintolatoimintaa on rajattu, rajavalvontaa on kiristetty ja kokoontumisrajoituksilla on pyritty vähentämään ihmiskontakteja.

Pandemian vaikutukset näkyvät erityisesti sosiaali- ja terveystieteiden opinnoissa. Esimerkiksi useiden sairaanhoitajaopiskelijoiden meneillään olevat harjoittelut keskeytettiin, siirrettiin tai muutettiin kokonaan työsuhteeksi. Tampereen Yliopistollisessa sairaalassa keskeytettiin kaikki perus- ja keskivaiheen kliiniset harjoittelut ajalla 28.3.-27.9.2020. (Pirkanmaan sairaanhoitopiiri 2020). Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin 25.6.2020 julkaiseman tiedotteen mukaan valtakunnallisesti noin 1650 lääketieteen ja hoitotyön opiskelijan harjoittelujaksot keskeytettiin keväällä 2020 koronapandemian vuoksi (Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri 2020).

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata akuuttihoitotyön harjoittelussa olleiden sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia harjoittelusta COVID-19-pandemian aikana. Tavoitteena on tuottaa uutta tietoa kyseisestä ilmiöstä, jonka myötä tulevaisuudessa pandemian aikaista työelämäharjoittelua voitaisiin kehittää. Opinnäytetyössä vastataan seuraaviin tutkimuskysymyksiin: Millaisena sairaanhoitajaopiskelijat kokivat harjoittelun COVID-19-pandemian aikana ja mitkä tekijät vahvistivat tai heikensivät oppimista harjoittelun aikana.

2 Teoreettiset lähtökohdat

Olemassa olevaa, tutkittua tietoa sairaanhoitajaopiskelijan kokemuksista akuuttihoitotyön harjoittelusta COVID-19-pandemian aikana löytyy vielä melko vähän. Tutkimuksia on tehty pääasiassa teoriapohjaisesta opiskelusta pandemian aikana, eli ei niinkään käytännönharjoittelusta. Suuri osa löydetyistä käytännönharjoitteluun liittyvistä tutkimuksista käsittelevät lääkäriopiskelijoiden kokemuksia kliinisestä harjoittelusta COVID-19-pandemian aikana. Opinnäytetyöprojektin edetessä, myöhemmin löytyi jo enemmän tutkimuksia sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksista. Tässä opinnäytetyössä työelämäharjoittelulla tarkoitettiin ohjattua käytännönharjoittelua työelämässä. Harjoittelut ovat suuressa roolissa sairaanhoitajien opinnoissa, sairaanhoitajahoitajan opinnot ovat laajuudeltaan 210 opintopistettä ja sisältävät harjoittelua jopa 90 opintopisteen verran. Metropolia Ammattikorkeakoulussa akuuttihoitotyön opetus sisältää kirurgisen ja perioperatiivisen hoitotyön, anestesiologian sekä myös kiireellistä hoitoa tarvitsevan potilaan hoitoa koskevaa teoriaa ja käytännönharjoittelua. (Metropolia Ammattikorkeakoulu).

2.1 Systemaattinen tiedonhaku

Systemaattista tiedonhakua tehtiin useamman kerran. Olemassa olevaan materiaaliin tutustuttiin ennakkoon hakusanoilla *“COVID-19”*, *“nursing students”*, *“practical training”*, *“experiences”* sekä *“frontline”*. Tietokantoina käytettiin seuraavia tietokantoja: CINAHL Complete, Medic, PubMed ja MEDLINE. Eniten tuloksia antoi PubMed-tietokanta. Tässä vaiheessa tutkimuksia tarkasteltiin vain otsikkotasolla. Toisella, varsinaisella haulla muutettiin hakusanoja. *“A practical training”* ja *“frontline”* sanojen sijasta käytettiin *“clinical practice”* tai *“training”* ja *“pandemic”*. Myöhemmin hakua laajennettiin lisäämällä hakusana *“The State of Emergency”*. Tämän haun myötä päästiin käsiksi tutkimuksiin, jotka käsittelevät sairaanhoitajaopiskelijoiden harjoitteluita poikkeusoloaikoina. Viimeisissä hauissa käytettiin hakusanoina *“nursing student”*, *“practical training”*, *“sairanhoitajaopiskelija”*, *“harjoittelu”*, *“covid”*, *“pandemia”* ja *“war”*. Tämä sen takia, jotta löydettäisiin materiaalia sodanaikaisesta, eli poikkeusolon aikaisesta käytännönharjoitte-

lusta. Tietoperustaa päivitettiin opinnäytetyön edetessä käyttämällä samoja tietokantoja ja hakusanoja. Liitteissä on tiedonhakuja koskeva taulukko (ks. liite 1 ja 2).

2.2 Pandemian vaikutukset harjoitteluun

Ulenaers, Grosemans, Schrooten & Bergs (2021) ovat tutkineet sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia COVID-19-pandemian aikaisesta harjoittelusta. Tutkimukseen osallistui eri vuoden opiskelijoita yhdeksästä eri ammattikorkeakoulusta Belgiassa. Tuloksien perusteella suuri osa opiskelijoista on pystynyt suorittamaan harjoittelunsa normaalisti koronapandemiasta huolimatta, mutta opiskelijat ovat kokeneet, että oppimistilanteita on vähemmän kuin normaalisti, eikä käytännön taitoja päässyt harjoittelemaan samalla tavoin. Opiskelijat myös kokevat, että koulun asettamat tavoitteet harjoittelulle olivat olleet liian korkeita oppimistilanteiden vähyyden ja harjoittelupaikkojen vaihtamisen vuoksi. Tämän lisäksi opiskelijat kokevat jääneensä ulkopuolisiksi esimerkiksi viestinnän osalta, osastojen yhteisissä kokouksissa ja altistumistilanteissa.

2.3 Huoli omasta terveydestä ja suojarusteiden riittävydestä

Lovrić, Farčić, Mikšić ja Vcev (2020) ovat tutkineet sairaanhoitajaopiskelijoiden havaintoja ja kokemuksia koronaviruspandemian aikaisesta opiskelusta. Tutkimuksessa käy ilmi, että oppilaat ovat huolissaan paitsi tartunnan saamisesta, myös vanhempiansa ja muiden perheenjäsentensä puolesta. Tutkimuksen mukaan noin puolet sairaanhoitajaopiskelijoista ovat peloissaan lähdössä kliniseen harjoitteluun koronaviruspandemian aikana, vaikka ymmärtävät klinisen opetuksen tärkeyden ja odottavat potilaiden kanssa työskentelyä. Tutkimuksessa tuotiin esille myös huoli suojarusteiden puutteista sairaalassa. Kaikki opiskelijat kokevat koulunsa ja opettajiensa välittävän heidän turvallisuudestaan ja ymmärtävän sekä tukevan heitä pandemian keskellä. Opiskelijat ovat tutkimuksen mukaan tyytyväisiä oman koulunsa toimintaan kriisin aikana. Toisaalta esimerkiksi Belgiassa opiskelijat kokevat, että suojarusteista on ollut pulaa ja he joutuvat käyttämään useita päiviä samaa kirurgista suunensuojusta. Opiskelijat ovat pettyneitä koulunsa toimintaan ja toivovat, että koulu huolehtisi paremmin opiskelijoiden turvallisuudesta ja takaisivat riittävät suojarusteet. (Ulenaers ym. 2021)

Sneyd, Mathoulin, O’Sullivan, So, Roberts, Paul, Cortinez, Ampofo, Miller ja Bal-kisson (2020) ovat tutkineet COVID-19-pandemian vaikutuksista anestesia- ja lääkeharjoittelijoihin ja heidän käytännönharjoitteluunsa. Tutkimuksessa on kerätty harjoittelijoiden ja kouluttajien kokemuksia pandemian aikaisesta harjoittelusta kuudesta eri maanosasta. Koronaviruspandemian vaikutukset näkyvät oppimistilanteissa esimerkiksi vähentyneinä potilastapauksina ja sen myötä vähentyneinä oppimistilanteina sekä koulutustoiminnan lakkauttamisena. Tämän lisäksi tutkimuksessa nousee esiin muissakin tutkimuksissa esiintyviä teemoja, muun muassa työhön liittyvä ahdistus, joka koski suojarusteiden riittävyyttä. Ahdistuksen lisäksi pandemian vaikutuksia hyvinvointiin ja mielenterveyteen mainitaan esimerkiksi lisääntyneinä paineina työpaikalla ja henkilökohtaisessa elämässä. Sosiaalinen etäännyminen on harventanut ihmisten tukiverkostoa, ja pandemian myötä on tullut taloudellisia haasteita. Vahvimmin pandemian katsotaan vaikuttaneen viimeisen vuoden opiskelijoihin, joiden olisi tärkeää keskittyä ja saada mahdollisimman paljon käytännönharjoittelutilanteita.

Maailmanlaajuisia pandemioita on ollut tällä vuosisadalla muitakin, esimerkiksi Espanjan tauti vuosina 1918–1920 ja aasialainen influenssa vuosina 1957–1958 (Linnanmäki 2006). Viimeisimpänä ennen koronaviruspandemiaa vuonna 2009–2010 maailmalla levisi vakavia hengitystieinfektioita aiheuttanut influenssavirus, viralliselta nimeltään A(H1N1) 2009-influenssa. WHO julisti kyseisen influenssan pandemiaksi kesällä 2009. (Terveyskirjasto.) Kang, Chae, Huyn ja Singh-Carlson (2012) selvittivät 24 sairaanhoitajaopiskelijan kokemuksia H1N1-taudille altistumisesta tai sairastumisesta. Tutkimuksessa opiskelijat kertovat, kuinka he pelkäsivät saavansa tartunnan hoidettuaan H1N1-positiivisia potilaita. Opiskelijat toivat esiin myös sen, kuinka suunenäsuojuksista oli pulaa, jonka vuoksi niitä oli vaikea vaihtaa ja siten suojautua kunnolla. Lisäksi opiskelijat kokivat tulleensa kohdelluksi epäoikeudenmukaisesti, koska heitä ei laskettu terveydenhuollon työntekijöiksi. Tämän vuoksi he eivät saaneet ensimmäisten joukossa rokotetta, vaikka olivat sairaalassa suorittamassa harjoittelujaan ja alttiina tartunnalle.

2.4 Ylpeys ja arvostus omaa ammattia kohtaan

Eri pandemioiden lisäksi maan poikkeusoloja ovat synnyttäneet eri konfliktit ja sodat. Batley N., Makhoul J. ja Latif S. (2008) ovat tutkineet lääkäriopiskelijoiden

kokemuksia vuoden 2006 Libanonin ja Israelin välisen sodan aikaisesta harjoittelusta. Tutkimukseen osallistui 21 opiskelijaa ryhmähaastatteluun tai vaihtoehtoisesti teemahaastatteluun. Tutkimuksen tulokset ja johtopäätelmät keskittyvät pääosin sodan tuomiin positiivisiin vaikutuksiin opiskeluun, koska negatiiviset vaikutukset olivat oletettuja tutkijoiden puolesta. Tutkimuksessa oletetut negatiiviset vaikutukset liittyivät ahdistuneisuuteen, huoleen omasta ja perheen turvallisuudesta, väsymykseen sekä pessimistisiin tulevaisuuden näkymiin. Sodan tuomat positiiviset vaikutukset liittyivät omaan neuvokkuuteen, sympatiaan ja myötätunnon, ammatilliseen ylpeyteen, käytännöntaitojen kehittymiseen sekä uusiin elämänarvoihin. Myös Lovrić ym. (2020) tutkimuksessa osa opiskelijoista kertoo, että koronaviruspandemian aikana he ovat ymmärtäneet paremmin sairaanhoitajan ammatin tärkeyden ja sen riskit.

3 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia akuuttihoitotyön harjoittelusta COVID-19-pandemian aikana. Tavoitteena on tuottaa uutta tietoa opiskelijoiden kokemuksista. Tämän tiedon avulla harjoittelun ohjausta pandemian aikana voitaisiin jatkossa kehittää.

Tutkimuskysymykset ovat:

1. Millaisena sairaanhoitajaopiskelijat kokivat akuuttihoitotyön harjoittelun COVID-19-pandemian aikana?
2. Mikä vahvisti sairaanhoitajaopiskelijoiden oppimista akuuttihoitotyön harjoittelussa COVID-19-pandemian aikana?
3. Mikä heikensi sairaanhoitajaopiskelijoiden oppimista akuuttihoitotyön harjoittelussa COVID-19-pandemian aikana?

4 Opinnäytetyön menetelmät

Opinnäytetyön menetelmäksi valittiin laadullinen tutkimus ja aineiston keruunmenetelmäksi teemahaastattelu. Teemahaastattelusta saatua materiaalia analysoitiin induktiivista sisällönanalyysia käyttäen.

4.1 Menetelmälliset lähtökohdat

4.1.1 Esiymmärrys

Aiheesta muodostettu esiymmärrys antoi opinnäytetyölle hyvän pohjan tiedon tuottamiselle. Opinnäytetyössä esiymmärryksellä tarkoitetaan henkilön oman ymmärtämisen merkitystä kyseisestä ilmiöstä (Vilkka 2011). COVID-19-pandemia ilmiönä on ollut ajankohtainen ja mielenkiintoinen. Ilmiö on vaikuttanut monen opiskelijan elämään etäopiskeluun siirtymisenä, työelämäharjoitteluiden peruuntumisina tai lykkääntymisinä. Opinnäytetyön tekijöillä on myös subjektiivinen kokemus ilmiöstä, kun keväällä 2020 ulkomaan harjoittelujakso keskeytyi COVID-19-pandemian takia. Tämän lisäksi useiden tuttujen opiskelijoiden loppukevään työelämäharjoittelut olivat peruuntuneet tai siirtyneet syksyyn. Esiymmärrys oli, että ilmiön vaikutukset ovat olleet merkittävät, sillä työelämäharjoittelut ovat merkittävä osa sosiaali- ja terveysalan opintoja.

COVID-19-pandemian on nähty vaikuttaneen opiskelijoiden terveyteen, opiskeluiden etenemiseen, ammattiin kasvamiseen ja tulevaisuuden odotuksiin. Aiheen esiymmärryksen mukaan pandemia on kuormittanut henkisesti ja fyysisesti opiskelijoita ja vaikuttanut näin heidän terveyteensä. Sairaanhoidajaliiton sairaanhoitajaopiskelijoille teettämän koronakyselyn tulosten perusteella yli puolet sairaanhoitajaopiskelijoista koki pandemian vaikuttaneen hidastavasti heidän opintoihinsa (Sairaanhoidajaliitto 2020). Työelämäharjoitteluiden peruuntumisten ja siirtymisten on katsottu vaikuttaneen opintojen etenemiseen.

Ilmiön ajankohtaisuus ja tutkimattomuus herätti kiinnostuksen opinnäytetyön tekemiselle. Tutkittaviksi kohteiksi valikoitui akuuttihoitotyön harjoittelussa olleita

opiskelijoita. Esiymmärryksen mukaan on uskottu COVID-19-pandemian vaikutusten tulleen vahvimmin esiin akuuttihoitotyössä esimerkiksi päivystyksessä ja teho-osastolla.

Opinnäytetyöstä ja tuloksista voi olla hyötyä sosiaali- ja terveysalalla ja opiskelijoiden työelämänharjoitteluiden kehittämisessä pandemioiden aikana nyt ja tulevaisuudessa. Lisäksi tulosten avulla voi olla mahdollista kehittää koulujen tarjoamaa opetusta.

4.1.2 Laadullinen tutkimus

Opinnäytetyö tehtiin laadullisena tutkimuksena, jonka sanotaan olevan ihmisten, maailman ja ilmiöiden tutkimusta sosiaalisessa ympäristössä. Tämä niin kutsuttu elämismaailma on kokonaisuus, johon liittyy yksilön, yhteisön, sosiaalisen vuorovaikutuksen, arvomaailman ja ihmisten välisten suhteiden ilmiöitä. (Pitkäranta 2014: 1–2.) Kyseisen tutkimusmenetelmän keskeisimmäksi ominaispiirteeksi on kuvattu subjektiivisten kokemusten ja näkemysten tarkastelu (Puusa & Juuti 2020: 59).

Opinnäytetyössä tutkittiin opiskelijoiden subjektiivisia kokemuksia akuuttihoitotyön harjoittelusta COVID-19-pandemian aikana. Opiskelijoiden kokemukset ovat abstrakteja, ihmisten vuorovaikutuksessa syntyneitä, tulkinnallisia sekä aikaan ja paikkaan sidoksissa (Puusa & Juuti 2020: 62). Tässä korostuvat laadullisen tutkimuksen kolme näkökulmaa: konteksti, ilmiön intentio ja prosessi. Kontekstilla tarkoitetaan asiayhteyttä, johon tutkittava ilmiö liittyy, ja intentiolla tarkoitetaan tiedonantajien motiiveja ja tarkoitusperiä. Prosessilla tarkoitetaan tutkimusaikataulun ja tutkimusaineiston tuotantoedellytysten suhdetta tutkittavaa asiaa koskevaan ymmärtämiseen. (Vilka 2015: 120–121.) Opinnäytetyön konteksti on akuuttihoitotyön harjoittelu ja COVID-19-pandemia, ja tutkimustilanne on videovälitteinen teemahaastattelu.

Laadullisen tutkimuksen tavoitteena on pyrkiä selvittämään totuutta tutkimuskohteina olevista ilmiöistä ja luomaan kootusta tiedosta kokonaisuus tai kokonaisuuksia. Poiketen määrällisestä tutkimuksesta, tuloksista ei voida tehdä tilastolli-

sesti yleistettäviä. (Kylmä & Juvakka 2014: 17.) Tarkoituksena oli luoda eri teemojen kautta kokonaiskuva opiskelijoiden kokemuksista akuuttihoitotyön harjoittelusta COVID-19-pandemian aikana.

4.2 Aineiston keruumenetelmät

Aineiston keruumenetelmänä haastattelu sopii abstraktien ilmiöiden tutkimukseen, esimerkiksi kokemusten havainnointiin (Puusa 2020: 106). Tässä hyvin joustavassa tutkimusmenetelmässä ollaan suoraan vuorovaikutuksessa tutkittavan kanssa. Kyseinen keruumenetelmä toimii hyvin silloin, kun kyseessä on tutkimaton, vähän kartoitettu alue tai aihetta halutaan syventää entisestään. Teemahaastattelun kulku on yksilöllinen ja se etenee enemmän ennalta tiedettyjen teemojen kuin kysymysten varassa. (Hirsjärvi & Hurme 2008: 34, 35, 48.) Opinnäytetyön aiheesta on melko vähän tutkimuksia. Tätä selittää muun muassa ilmiön tuoreus. Tutkimustiedon niukkuuden vuoksi teemahaastattelu valittiin aineiston keruumenetelmäksi.

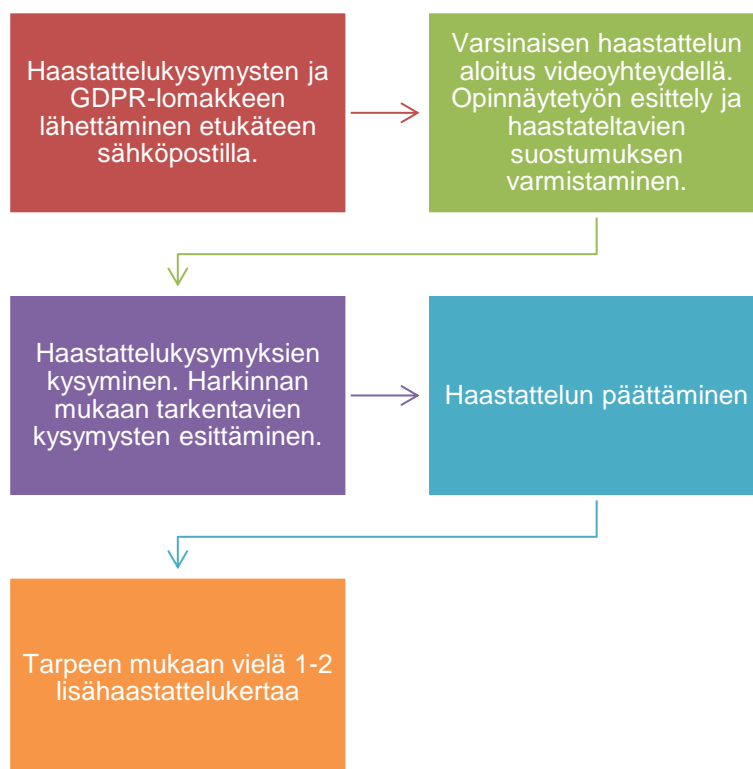
Teemahaastattelun sanotaan sijoittuvan strukturoidun ja strukturoimattoman haastattelun välimaastoon (Ruusuvuori & Tiittula 2005: 11). Strukturoidulla haastattelulla tarkoitetaan ennakkoon tapahtuvaa kysymysvaihtoehtojen määrittelyä. Tässä tapauksessa lomakekysely vastaa strukturoitua kyselyä ja syvä eli avoin haastattelu vastaa strukturoimatonta. (Kananen 2017:88.) Opinnäytetyössä toteutettiin yksilöhaastattelut videovälitteisesti ja käytettiin puolistrukturoitua haastattelumallia eli teemahaastattelua. Ennen varsinaista haastattelua tehtiin useampi koehaastattelu, jolla voitiin varmistua haastattelun kattavuudesta, pituudesta ja tekniikan toimivuudesta.

4.3 Aineiston keruu

Haastateltavia opinnäytetyöhön haettiin Metropolian Ammattikorkeakoulun oman tiedotuskanavan, eli yleisen tiedotuksen ja opiskelijoiden koulun sähköpostien kautta. Teemahaastattelusta oltiin laadittu valmis esittelykirje, jossa esiteltiin tutkimuksen tarkoitus, tavoitteet ja tutkimuskysymykset sekä erikseen haastatteluun vaadittavat kriteerit. Haastatteluun osallistujan tuli olla terveystieteen opiskelija, joka

on suorittanut akuuttihoitotyön harjoittelun COVID-19-pandemian aikana. Akuuttihoitotyön harjoittelulla tarkoitettiin tässä harjoittelujaksoa päivystyksessä, päivystysluonteisella osastolla, leikkaussalissa tai ensihoidossa. COVID-19-pandemian määriteltiin alkaneen maaliskuusta 2020. Viestin lopussa oli opinnäytetyöntekijöiden yhteystiedot, joihin vastaaja sai ilmoittaa halukkuutensa osallistumiselle. Ensin viesti lähetettiin ainoastaan koulun kaikille sairaanhoitajaopiskelijoille. Tässä vaiheessa tiedonantaja ilmottautui jonkin verran. Myöhemmin lähetettiin laajemmalle joukolle uusi viesti, joka käsitti koulun kaikki terveystieteiden opiskelijat. Tämä viesti tavoitti myös kättilö- ja ensihoitajaopiskelijat, jotka saavat valmistuessaan myös sairaanhoitajan pätevyyden. Halukkuutensa haastatteluun osallistumiselle ilmaisi 12 henkilöä, joille lähetettiin valmiiksi haastattelukysymykset sekä suostumuslomake tutkimukseen osallistumiselle. Haastattelukysymykset lähetettiin valmiiksi tiedonantajille, jotta nämä saisivat perehtyä ja miettiä vastauksiaan ennen varsinaista haastattelutilannetta. Lopullinen tiedonantajien määrä oli kahdeksan henkilöä. Neljä henkilöä jättäytyi pois haastatteluista.

Teemahaastattelut suoritettiin videovälitteisesti vuoden 2021 helmi-maaliskuun vaihteessa. Videohaastattelut toteutettiin Zoom – videotapaamispalvelussa, johon tiedonantajat saivat suoran nettilinkin sähköpostiinsa ennen haastattelua. Tällä tavoin varmistettiin, etteivät ulkopuoliset pääse mukaan videotapaamiseen. Ennen videotapaamisen tallennuksen aloittamista esillä olevat nimet vaihdettiin tunnistamattomiksi, esimerkiksi tiedonantaja 001. Tämän lisäksi tiedonantajalle annettiin mahdollisuus ottaa videotoiminto pois haastattelun ajaksi, mikäli hän ei halunnut esiintyä tallenteessa. Tässä vaiheessa myös muistutettiin tiedonantajaa, että haastatteluun osallistuminen oli vapaaehtoista ja poisjättäytyminen tutkimuksesta on mahdollista milloin vain. Tiedonantajalle annettiin mahdollisuus esittää kysymyksiä ennen nauhoituksen aloittamista. Yleisen infon jälkeen aloitettiin videotapaamisen tallennus. Keskimääräisesti yhteen haastattelukertaan kului noin 30 minuuttia, ja yhteensä haastattelumateriaalia kertyi noin 4 tuntia. Jokaista tiedonantajaa haastateltiin kerran. Kun kaikki tiedonantajat oltiin haastateltu, aloitettiin tallennettujen haastattelujen litterointi, joka mahdollisti aineistojen tarkemman analysoimisen. Litteroitua materiaalia kertyi yhteensä 39 sivua. Haastattelurunko on tiivistetysti kuvattu seuraavassa kuviossa.

Kuvio 1. Haastattelun runko

Aiemmissa tutkimuksissa esiin nousivat opiskelijoiden pelot ja huolet koskien kliinistä harjoittelua. Muita teemoja olivat pandemioiden ja poikkeusolojen vaikutukset omaan henkiseen hyvinvointiin ja opiskelumotivaatioon sekä ammatilliseen ylpeyteen. Luonnostelimme haastattelukysymyksiä (ks. liite 3) niiden teemojen pohjalta, joita aikaisemmissa tutkimuksissa ilmeni. Pyrimme muodostamaan kysymyksiä, joiden vastaukset toisivat vastauksia tämän työn tutkimuskysymyksiin. On huomattava, että haastattelu toteutettiin teemahaastatteluna, joten jokaisen haastattelun kulku oli yksilöllinen ja tarkentaville kysymyksille ei aina välttämättä ollut tarvetta.

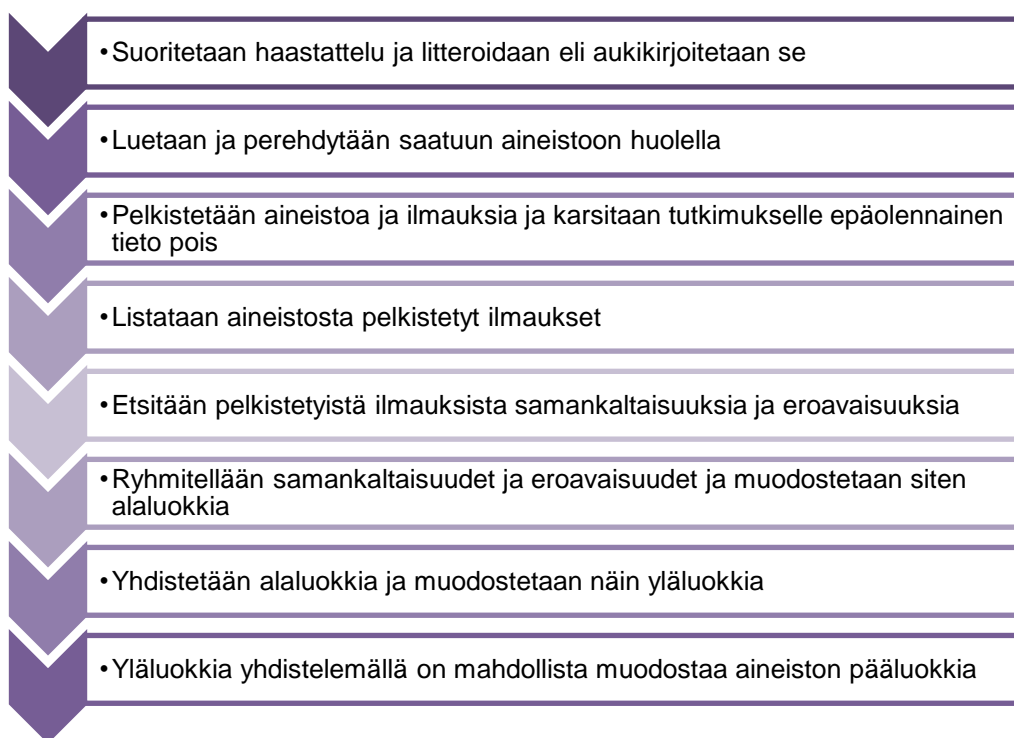
4.4 Aineiston analyysimetelmät

Kerätty aineisto analysoitiin induktiivista sisällönanalyysia käyttäen. Sisällönanalyysi on perusanalyysimenetelmä laadullisissa tutkimuksissa. Sisällönanalyysilla pyrittiin saamaan tiivistetty kuvaus tutkittavasta ilmiöstä mahdollisimman yleisessä muodossa. Näin dokumentteja pystytään analysoimaan systemaattisesti ja objektiivisesti. (Tuomi & Sarajärvi 2018: 103, 117.) Analysoinnissa käytettiin induktiivista eli aineistolähteistä sisällönanalyysia, koska aikaisempaa tutkimus-

ja teoriatietoa aiheestamme löytyy vain vähän. Induktiivisella sisällönanalyysillä tarkoitetaan sitä, että analyysissa edetään aineiston ehdoilla (Elo & Kyngäs 2008).

Induktiivista sisällönanalyysia voidaan ajatella kolmivaiheisena prosessina, jossa ensin aineisto pelkistetään. Tämän jälkeen aineisto ryhmitellään ja viimeisenä luodaan aineiston pohjalta teoreettiset käsitteet. Alkuun tarkoituksena on litteroida haastattelut eli kirjoittaa saatu informaatio auki tekstimuotoon. Tämän jälkeen aineistoa tiivistetään ja poimitaan sieltä tutkimuskysymyksiin vastaavat vastaukset sekä ryhmitellään saadut vastaukset etsimällä samankaltaisuuksia ja eroavaisuuksia vastauksista. Tässä vaiheessa myös karsitaan tutkimukselle epäolennainen sisältö pois. Epäolennaista tietoa on sellainen, joka ei vastaa tämän tutkimuksen tutkimuskysymyksiin. Sisällönanalyysiä käyttäessä on tärkeää tuntea aineisto hyvin ja lukea se useaan kertaan läpi ennen sen analysointia. Kuviossa 2 on kuvattuna induktiivisen sisällönanalyysin tarkempi eteneminen. Aineiston pelkistäminen ja pilkkominen alaluokkiin mahdollistaa yläluokkien ja pääluokkien muodostamisen. Menetelmän käyttäminen voi aiheuttaa epävarmuutta niille, jotka eivät ole sitä aikaisemmin käyttäneet sen vuoksi, että analyysimenetelmän säännöt eroavat tapauskohtaisesti. (Kyngäs & Mikkonen & Kääriäinen 2020: 14, 21.)

Sisällönanalyysi perustuu aineiston perusteella tehtyihin tulkintoihin ja päättelyyn. Menetelmää on kritisoitu sen keskeneräisyyden vuoksi, koska usein keskitytään vain tulosten esittelyyn ja aineiston pohjalta tehdyt johtopäätökset jäävät suppeiksi. Lisäksi täysin puhdasta ja objektiivista aineistoa on mahdoton saada. Muun muassa tutkimusmenetelmät, käytetyt käsitteet ja tutkijan omat ennakkoluulot voivat osaltaan vaikuttaa saatuun aineistoon ja saatella analyysia johonkin suuntaan. (Tuomi & Sarajärvi, 2018: 109, 117.)

Kuvio 2. Induktiivinen sisällönanalyysi

4.5 Aineiston analysointi

Aineiston analysointi aloitettiin kuuntelemalla jokainen haastattelu uudestaan. Tämän jälkeen haastattelut litteroitiin sanasta sanaan. Litteroidut haastattelut luettiin useaan kertaan läpi ja tässä vaiheessa määriteltiin analyysiyksiköt tutkimuskysymysten pohjalta. Tämän työn analyysiyksiköt olivat kokemukset harjoittelusta, oppimista heikentävät ja vahvistavat tekijät. Litteroiduista haastatteluista eroteltiin analyysiyksikköihin sopivat vastaukset, jotka merkittiin värikoodein. (Tuomi – Sarajärvi 2018: 122.) Vastaukset pelkistettiin ja niistä poistettiin turhat täytesanat. Seuraavassa taulukossa 1 on esimerkki litteroitujen ilmaisujen pelkistämisestä. Tässä vastaajat on merkattu eri väreillä.

Taulukko 1. Litteroitujen ilmaisujen pelkistäminen

Litteroitu ilmaus	Pelkistetty ilmaus
<i>"...joutuuko mun peruuttaa koko harjoittelu kokonaan. Sellainen epävarmuus ainakin..."</i>	Epävarmuus harjoittelupaikan järjestymisestä.
<i>"...jos joku olisi sairastunut niin oltais kaikki sitten kipeänä kotona varmaan oltu. Kyllä se huolta toi."</i>	Huoli omasta sairastumisesta.
<i>"sitte varmaan joitakin kädentaitoja on jäänyt viime keväältä, meil jotain näyttötehtävien labroja jäi kokonaan tekemättä ja tällasta ja sit ne korvattiin essee-tehtävillä et ehkä sellaset on niinku, tuntuu et jäi kokonaan välistä"</i>	Kädentaitoja opettavat laboraatiot jääneet koronaviruspandemian vuoksi välistä.

Vastausten pelkistämisen jälkeen samankaltaiset vastaukset ryhmiteltiin omaan ryhmäänsä. Jokaiselle ryhmälle annettiin sitä kuvaava nimi eli näin muodostettiin ryhmitellyistä pelkistyksistä alaluokat. Alaluokkia muodostui 41 kappaletta. Alaluokat ryhmiteltiin ja näistä ryhmistä muodostettiin yläluokat, joita on 10 kappaletta. Yläluokista muodostettiin pääluokat tutkimuskysymyksiin pohjautuen. Taulukossa 2 näkyy esimerkki, kuinka aineiston analysointi eteni ryhmitellyistä pelkistyksistä yläluokkaan.

Taulukko 2. Aineiston analyysin eteneminen

Ryhmittely	Alaluokka	Yläluokka
<p>Aiempi harjoittelupaikan peruuntuminen, aiheutti pelkoa seuraavan harjoittelun perumisesta.</p> <p>Pelko, että harjoittelu tullaan keskeyttämään.</p> <p>Pelko harjoittelun peruuntumisesta.</p>	<p>Pelko harjoittelun perumisesta/siirtymisestä.</p>	<p>Harjoittelupaikka</p>

<p>Harjoittelupaikan hakemisessa ei ongelmia.</p> <p>Harjoittelupaikan saaminen meni hyvin.</p> <p>Harjoitteluiden suhteen ei tullut peruutuksia.</p>	<p>Harjoittelupaikan järjestäminen</p>	
---	--	--

5 Tulokset

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli löytää teemahastattelun avulla vastauksia tutkimuskysymyksiin. Tutkimuskysymykset tässä työssä olivat:

1. Millaisena sairaanhoitajaopiskelijat kokivat akuuttihoitotyön harjoittelun COVID-19-pandemian aikana?
2. Mikä vahvisti sairaanhoitajaopiskelijoiden oppimista akuuttihoitotyön harjoittelussa COVID-19-pandemian aikana?
3. Mikä heikensi sairaanhoitajaopiskelijoiden oppimista akuuttihoitotyön harjoittelussa COVID-19-pandemian aikana?

Aineiston analysoinnissa päädyttiin neljään pääluokkaan, joita ovat 1. Kokemuksia harjoittelusta 2. Oppimista vahvistavat tekijät 3. Oppimista heikentävät tekijät ja 4. Opiskelijan jaksaminen ja motivaatio. Seuraavissa kappaleissa esitetään otteita haastateltavien vastauksista, jotta tuloksia olisi helpompi havainnoida. Jokaista tiedonantajaa kuvataan anonymiteetin säilyttämiseksi nimellä Opiskelija 1-8, jossa numerot tarkoittavat eri tiedonantajia.

5.1 Harjoittelukokemuksia

Ensimmäinen pääluokka muodostui kolmesta alaluokasta. Pääluokan muodostuminen kuvataan tarkemmin taulukossa 3. Pääluokka sisältää kolme yläluokkaa, joita ovat harjoittelupaikka, suojautuminen ja tiedotus.

Taulukko 3. Ensimmäisen pääluokan muodostuminen

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Harjoittelupaikan järjestymisen ▪ Harjoittelupaikan järjestymisen haasteet ▪ Pelko harjoittelupaikan peruuntumisesta/siirtymisestä ▪ Kokoontumisrajoitukset harjoittelussa ▪ Pandemian aiheuttamat muutokset harjoittelun suorittamisessa 	Harjoittelupaikka	Kokemuksia harjoittelusta
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Maskipakko harjoittelussa ▪ Riittävä suojautuminen ▪ Suojautumisen haasteet 	Suojautuminen	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koulun tiedotus runsasta ▪ Koulun tiedotus riittämätöntä ▪ Sairaanhoidopiirin tiedotus selkeää ▪ Valtakunnallinen tiedotus ristiriitaista ▪ Sairaanhoidopiirien ja koulun ristiriitainen tiedotus ▪ Epätietoisuus toimintatavoista mahdollisissa altistumis/sairastumistilanteissa 	Tiedotus	

5.1.1 Harjoittelupaikka

Yläluokassa esiin nousi opiskelijoiden kokemuksia harjoittelupaikan järjestymisestä. Seitsemän vastaajaa kommentoi harjoittelupaikan järjestymistä. Useat

nostivat esiin harjoittelupaikan saamiseen liittyviä haasteita ja epävarmuutta. Opiskelijat kokivat pelkoa ja huolta harjoitteluiden mahdollisista perumisista tai keskeytyksistä sekä niiden vaikutuksesta opintojen kulkuun.

"...harjoittelupaikka, se on niinku epävarmaa, saako sitä? Vaikka sen sai, järjestyykö se?" (Opiskelija 4)

"No ihan jo harjoittelupaikan saaminen on vaikeutunut huomattavasti...joutuuko mun peruuttaa koko harjoittelu kokonaan? Sellainen epävarmuus..." (Opiskelija 2)

"Mä stressasin ihan hirveästi ennen harjoittelua, että perutaanko harjoittelu." (Opiskelija 8)

Osa opiskelijoista koki harjoittelupaikan järjestyneen hyvin eikä harjoitteluiden suhteen tullut peruutuksia. Opiskelijat kuvasivat olevansa kiitollisia siitä, että saavat suorittaa harjoittelun vallitsevasta tilanteesta huolimatta.

"Ihan sieltä Jobiilista normisti sen paikan sain ja näin. Ei siin ollu mitään muutosta aikasempaan." (Opiskelija 5)

"Mut se (harjoittelupaikan saaminen) meni hyvin sitten." (Opiskelija 7)

Pandemian aiheuttamia muutoksia harjoittelun suorittamisessa oli esimerkiksi harjoittelun suorittaminen työsuhteessa.

"Olisikohan ollut huhtikuun alusta niin mä tein sen harjoittelun palkallisena. Että se oli tavallaan ehkä suurin muutos mitä silloin sairaalapuolen harkkoihin tuli silloin keväällä, kun oli palkallisena mahdollisuus tehdä." (Opiskelija 1)

5.1.2 Suojautuminen

Harjoittelukokemuksiin luetaan tässä työssä opiskelijoiden kokemukset suojautumisesta harjoittelupaikalla. Suojavarusteista ei koettu harjoitteluiden aikana pulaa ja harjoittelupaikoissa oli "maskipakko". Maskin käyttöä vaadittiin kaikissa hoitotilanteissa ja yhteisissä tiloissa.

"Suojaimia on ja niistä hoitotyössä ainakaan tällä hetkellä ei ollut pulaa." (Opiskelija 2)

”Olisiko ollut ensimmäinen viikko niin siellä ei vielä ollut maskipakkoa tai suositusta tuolla osastolla et se tuli sitten vasta toisella viikolla... Osastonhoitaja piti sitten infotilaisuuden siitä, että nyt x määrä maskeja per päivä ja kaikissa potilastilanteissa pitää pitää, julkisissa tiloissa ja henkilökunnan tiloissa jos ei syö.” (Opiskelija 4)

”Kaikki keikat ajettiin silloin maskit päällä.” (Opiskelija 8)

Suojautumisen suhteen oli myös vastaajien mukaan haasteita. Osa vastaajista koki, ettei suojainten pukemiseen tai erilaisiin eristyksiin saanut riittävää perehdytystä niin harjoittelupaikassa kuin koulussakaan.

”Ja sit taas just suojainluokituksia ei käydä ikinä (koulussa) läpi. Mikä ero on sillä ja tällä ja tolla ja mikä tarttuu milläki tavalla. Nii kyllä tosi paljon enemmän joutuu tuijottaa erilaisii eristyksii et miten se menee se koronaeristys, et mitä se on verrattuna MRSA-eristykseen, ESBL-eristykseen, tuberkuloosieristykseen ja kaikkiin pikku öttiäisiin mitä ihmiset tuovat tullessaan.” (Opiskelija 1)

”Se oppimistilanne on vaikka jossain, jossa tarvitsee suojavarusteiden pukutumista ja sitten ei ole aikaa tai jos koetaan, ettei ole aikaa siihen, että nyt käydään taas tää läpi suojavarusteiden pukeminen.” (Opiskelija 4)

Eräs vastaaja pohti lähikontaktien välttämistä potilaiden kanssa ja sen herättämiä ristiriitaisia ajatuksia ja tunteita. Maskin käyttö rajoitti osittain vuorovaikutusta, mutta sitä ei kuitenkaan koettu ongelmana.

”Inhoon itsessäni sitä kohtaa, joka on sullei, että kauemmaksi, kauemmaksi (potilaasta), koska mä koen sen epäluontevaksi, mä oon sellainen, joka tykkää just paljon jutella ja viettää aikaa potilaiden kanssa, koska silloin mä saan parhaan kuvan siitä, että minkälainen tilanne heillä on.” (Opiskelija 8)

”Ei ollut mitään sellaista kommunikointiongelmia, vaikka olikin se maski. Onhan se aina, että ei pysty ilmeitä, tai sellaista vuorovaikutusta hyvin, kun se rajoittaa kuitenkin. Ei toinen välttämättä näe, että sä hymyilet tai näin. Sitten jos on vähän huonokuuloisempi sitten se jotenkin puuroutuu sen maskin kanssa, että sai vähän huutaa.” (Opiskelija 4)

5.1.3 Tiedotus

Tämän pääluokan viimeisenä käsitellään opiskelijoiden kokemuksia koulun ja sairaanhoitopiirin tiedotuksesta. Osa tiedonantajista koki koulun tiedottamisen runsaana ja jatkuvana. Eräs tiedonantaja pohti runsaan tiedotuksen vaikuttavan

heikentävästi ohjeistuksien huomioimiseen. Osa tiedonantajista koki koulun tiedottamisen hyvänä ja lisäohjeita sai helposti kysymällä näitä.

”No koulu välittää tosi hyvin meille tietoa niinku sairaanhoitopiireiltä, mutta niitä tulee ehkä vähän liikaa myös niitä tiedotuksia, että ei kiinnitä välttämättä huomiota enää niihin, kun tykitetään niitä ohjeistuksia kokoajan.” (Opiskelija 2)

”Metropolia ilmoitti Oman kautta tai tiedotti jatkuvasti.” (Opiskelija 4)

”Mä oon kokenu koululta sen (tiedottamisen) hyväksi.” (Opiskelija 3)

”Kyllä mä koin, että sain koululta ohjeet siihen, mitä jos käy jotain tai harjoittelua ohjaava opettaja oli aina saatavilla, jos harjoittelussa tulee vaikka altistumisia tai jotain, että miten sitten toimitaan. Mä koin, että se kommunikointi oli kaikin puolin hyvää.” (Opiskelija 6)

Usea tiedonantaja koki sairaanhoitopiirin tiedotuksen hyvänä ja selkeänä. Eräs tiedonantaja kertoi sairaanhoitopiirin ohjeistuksien olleen hyvin saatavilla opiskelijoille harjoittelupaikassa.

”Sairaanhoitopiiri tiedottanut todella hyvin mun mielestä.” (Opiskelija 8)

”Sairaanhoitopiirien ohjeistukset ovat selkeitä ollut opiskelijoille.” (Opiskelija 2)

”...osastolla oli erikseen sairaanhoitopiirin opiskelijoille omat säännöt... Ne olivat hyvin siellä saatavilla.” (Opiskelija 6)

Kokemuksia tiedotuksen riittämättömyydestä ja ristiriitaisuudesta nousi esiin tiedonantajien keskuudesta. Koulun tiedotus koettiin riittämättömänä ja hitaana. Tarkemmin koulun tiedotusta kuvattiin töksähtelevänä. Ristiriitaisuutta koettiin koulun ja sairaanhoitopiirin ohjeistuksissa.

”Tiedottamisen, varsinkin koulun suhteen täytyy kyl sanoo et tiedottaminen ei oo ollu riittävää. Ja sit just se kun se tiedotus tavallaan tehdään vähän silleen töksähtäen jotenki et ei oo ehkä ihan ajateltu nyt kaikkii... Mun mielestä koulu tiedottaa hitaasti, ihan törkeen hitaasti, siis se on ihan.. eikä ne tiedä mistään mitään” (Opiskelija 1)

”No se on ollut vähän ristiriitaista. Koulun puolelta sanotaan, että tehkää harjoittelupaikan ohjeiden mukaan asiat ja sitten harjoittelupaikoissa sanotaan, että tehkää koulun ohjeiden mukaan. Koululla ei ole mitään ohjeistuksia hirveesti just vaikka koronapotilaiden hoidon suhteen...” (Opiskelija 2)

5.2 Oppimista vahvistavat tekijät

Toinen pääluokka muodostuu kahdesta yläluokasta. Alla olevassa taulukossa on kuvattuna tarkemmin pääluokan muodostuminen.

Taulukko 4 Toinen pääluokka

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Antoisa harjoittelu ▪ Aseptisten taitojen kehittyminen ▪ Normaali osallistuminen oppimistilanteisiin ▪ Pandemia ei näyttäytynyt harjoittelussa ▪ Etäopiskelun myönteiset vaikutukset 	Toteutunut oppiminen	Oppimista vahvistavat tekijät harjoittelussa
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Normaali opiskelijan rooli ▪ Hyvä suhtautuminen opiskelijaan ▪ Pandemialla ei vaikutusta opiskelijaohjaukseen 	Opiskelijan rooli	

5.2.1 Toteutuneet oppimistilanteet

Useampi vastaaja koki COVID-19-pandemian aikaisen harjoittelun antoisana ja opettavaisena. Opiskelijat kokivat saaneensa harjoittelusta paljon irti.

”Mä sain todella paljon sieltä harjoittelusta irti, enemmän, kuin mitä aikaisemmista, vaikka olikin tämmöinen ajankohta.” (Opiskelija 6)

”...kattavasti kyl kaikkee päässy niinku tekemään ja oppimaan...” (Opiskelija 5)

”...tavallaan se (pandemian aikainen harjoittelu) opettaa monipuolisemmin jotain asioita...” (Opiskelija 8)

Moni opiskelija kertoi erityisesti aseptisten taitojensa kehittyneen harjoittelun aikana. Eräs opiskelija kertoi myös oppineensa huolellisuutta ja rauhallisuutta

omassa aseptisessä työskentelyssään. Useilla toistoilla aseptiset taidot ja suojautumistaidot vahvistuivat.

”Se vahvistu se oma hygieniaosaaminen, kun siihen kiinnittää niin paljon huomiota.” (Opiskelija 3)

”Suojavarusteiden, kun ne on kerran laittanut päälle niin niitä ei halua laittaa tai halua turhaa ottaa pois, jos tietää, että pitää jotain tehdä seuraavaksi. Sitten kanssa tekee huolellisemmin asiat ja rauhallisemmin niin sitä on kanssa oppinut.” (Opiskelija 2)

”No aseptiikka on varmaan ykkösenä. Onhan se aikaisemminkin ollut, mutta erityisesti nyt kun oli tutkimushuoneita niin sen jälkeen kaikki putsaus varsinkin huolellisesti, kun tulee seuraava potilas.” (Opiskelija 6)

”Ollaan joskus ensimmäisen vuoden laboraatioissa harjoiteltu suojautumista ja suojainten riisumista ja se oli vähän semmonen ”miks meidän tästäki täytyy harjotella”, mut sit ku ne joutuu tositoimiin vetää ensimmäisen kerran päällensä nii rupeeki miettii et missä järjestyksessä nää taas menikään et mihin mä nyt voin koskee. Sit ku se on tehny neljätuhatta kertaa ei tarvii kauheesti miettii sen jälkeen, et siinä asiassa ainaki osaaminen on vahvistunut.” (Opiskelija 1)

Opiskelijoista muutama totesi haastatteluissa, ettei COVID-19-pandemia vaikuttanut harjoittelussa oppimistilanteisiin. He kokivat saaneensa osallistua eri hoitotilanteisiin normaalisti. Yksi opiskelijoista kertoi, etteivät hänen kokemuksensa pandemian aikaisesta harjoittelusta eronneet harjoittelukokemuksista ennen pandemiaa. Eräs vastaaja totesi, ettei pandemia näkynyt juuri mitenkään harjoittelussa.

”En mä jotenkin koe, että se olisi rajoittanut mitenkään osallistumista ja myöskin pääsimme mukaan seura leikkauksia, että osa sairaalasta oli kieltänyt ne tai ei saanut mennä leikkausosastolle mukaan, mutta me kyllä päästiin. En koe, että se olisi mitenkään edistänyt tai haitannut, aika neutraali.” (Opiskelija 4)

” No ei se eronnut paljoa mitenkään. Opiskelijana kyllä mä sain tehdä kaikkea lääkehoitoa ja nestehoitoja ja ihan perustutkimuksia niinku tämmösiä juttuja.” (Opiskelija 6)

”Ei oikeestaan et se (COVID-19-pandemia) ei oikeen näyttäytyny siel ku ne oli niinku suunniteltui leikkauksii ja sit tiedettii ketä ne potilaat on ja näin niin sitte suurimmaks osaks ei ne vaikuttanu yhtään” (Opiskelija 7)

Harjoitteluun valmistavia etäopintoja sivuttiin haastatteluissa. Kaksi opiskelijaa kertoi etäopiskeluiden myönteisistä vaikutuksista oppimiseen. Heistä toinen kertoi etäopiskelun osaltaan helpottaneen stressiä, kun tapaamisia on voitu hoitaa etäyhteyksillä. Toinen opiskelijoista taas kertoi COVID-19-pandemian rauhoittaneen opiskelijaelämää vähentämällä esimerkiksi erilaisia opiskelijajuhlia. Tämä auttoi keskittymään paremmin opintoihin.

”...sitten kun on rajoitettu tapaamisia, perutaan tapaamisia, pidetään etänä niin se on helpottanut jotain stressiä kun ei tarvikaan mennä vaan voi hoitaa sen etänä.” (Opiskelija 2)

*”No kyllä mä voin sanoa, että positiivisesti sen takia, että koska onhan noita opiskelijabileitä aivan h*lvetisti. Sitä odotetaan, että ryhmäytyminen tulee sieltä ja on vähän sellainen paine käydä kaiken maailman approt ja tämmöset. Ehkä se on vähän rauhoittanut semmosta, että oikeasti opiskellaan kun ollaan vaan krapulassa.” (Opiskelija 4)*

5.2.2 Opiskelija osana työyhteisöä

Useampi opiskelija koki oman roolinsa opiskelijana hyväksi harjoittelussa. Eräs opiskelija kuvasi työyhteisön vastaanoton olleen hyvä ja työntekijöiden olleen hyvin avuliaita.

”Mun rooli oli tässä harjoittelussa hyvä työyhteisössä.” (Opiskelija 3)

”Oli tosi tervetullut ja hyvä opiskeluilmapiiiri. Tosi auttavaista porukkaa, henkilökuntaa...” (Opiskelija 6)

Muutama opiskelija totesi haastattelussa suoraan, ettei COVID-19-pandemia vaikuttanut heidän opiskelijan rooliinsa tai ohjaussuhteeseensa harjoittelussa.

”En mä ole sillei nähnyt, että mun rooli opiskelijana olisi jotenkin tosi erilainen, sen takia, että on nyt koronapandemia.” (Opiskelija 8)

”En mä koe, että se olisi vaikuttanut tähän opiskelija – hoitaja suhteeseen tai tavallaan ohjaajasuhteeseen.” (Opiskelija 6)

Eräs opiskelija pohti, että pandemian aiheuttamat henkilöstön rajoitukset työpaikoilla tukivat toisaalta hänen oppimistaan. Ensihoitoyksiköiden pysyminen samoissa tiloissa rajoitusten takia mahdollisti avoimen ja tiiviin ilmapiirin kysymysten esittämiselle.

”Yksiköt olivat samoissa tiloissa sen koko työvuoron ajan. Se ehkä lisäsi sitä, että keskusteltiin paljon asioista, käytiin läpi ... asioita paljon enemmän läpi ... oltaisiin varmaan oltu eri paikoissa, jos tätä rajoitusta ei olisi ollut ja silloin ei olisi käyty samalla lailla niin tiiviisti asioita läpi ja sitten siinä tutustu ehkä paremmin niin oli helpompi kysyä asioita.” (Opiskelija 2)

5.3 Oppimista heikentävät tekijät

Kolmas pääluokka käsittelee opiskelijoiden kokemuksia oppimista heikentävistä asioista harjoittelussa. Pääluokka sisältää kolme yläluokkaa, joissa käsitellään rajattuja oppimismahdollisuuksia, ilmapiiriä harjoittelussa sekä harjoitteluun valmistavia opintoja.

Taulukko 5 Kolmas pääluokka

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vähentyneet oppimistilanteet ▪ Opiskelijan osallistumista rajattu ▪ Oppimistilanteita jää kokematta ▪ Pandemian aiheuttama lisätyö harjoittelussa 	Rajatut oppimismahdollisuudet	Oppimista heikentävät tekijät
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ulkopuolisuuden kokeminen ▪ Pandemian vaikutus työyhteisön ilmapiiriin ▪ Huoli omasta terveydestä ▪ Opiskelumotivaation muutokset ▪ Opiskelijaohjauksen haasteet ▪ Opiskelijaohjauksen resurssit 	Ilmapiiri harjoittelussa	
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Oman osaamisen kyseenalaistaminen ▪ Etäopiskelun aiheuttamat haasteet 	Harjoitteluun valmistavat opinnot	

5.3.1 Oppimismahdollisuuksia rajattu

Useampi vastaaja koki, että COVID-19-pandemia vähensi oppimistilanteita harjoittelussa. Harjoittelupaikan ja koulun asettamien suositusten ja rajoitusten takia opiskelijoiden osallistumista joihinkin oppimistilanteisiin rajattiin tai vähennettiin.

Opiskelijoilta kiellettiin useissa paikoissa koronapotilaiden ja epäiltyjen koronapotilaiden hoito. Tämä koettiin kuitenkin myös huolenpitona sairaanhoitopiirin ja koulun puolelta. Osa vastaajista koki huolta siitä, että jää tärkeistä ja mielenkiintoisista oppimistilanteista paitsi.

” On niinku rajattu, et jos on ollu ihan vaikka (korona)epäilykin jo niin on oltu sit silleen että ”ei, jää nyt tästä pois ja mee jonnekin muuhun”...mielenkiintosisia tapauksia, niin jäi tavallaan ne kokematta kun ei saanu sit mennä enää sinne huoneeseen. Et tavallaan jää niinku ehkä jostain paitsi.” (Opiskelija 5)

”... lähes kaikki, tai siis tutkimuksiin ei pääse eli joihinkin pääsee mutta suurimpaan osaan ei, niin se on kanssa ollut iso vaikuttava tekijä harjoittelussa...kun ei pääse tutkimuksia katsomaan niin siinä jää sen oppiminen täysin näkemättä.” (Opiskelija 3)

Esimerkkeinä vastauksissa nostettiin esille erilaiset hengitystä tukevat hoitotoimenpiteet ja niiden välttäminen harjoittelupaikoissa. Opiskelijat kokivat, etteivät saaneet riittävästi tai ollenkaan kokemusta hengityksen tukemisesta. COVID-19-pandemia on vaikuttanut myös omaisten vierailuun sairaaloissa. Eräs opiskelija toi esiin sen, ettei omaisten kohtaamista voi harjoitella, kun sairaalassa on vierailukiello.

”... yksi asia, mikä on selkeästi koronapandemian takia, mitä mä en ole oppinut niin on kaikki hengitystien tukilaitteet...” (Opiskelija 8)

”välttämättä kaikkii hoitoja ei, tai osaa hoidoista vältetään just vähän enemmän et jos on jotain inhalaatiojuttuja tai tommosii, niitä koitetaan välttää viimeseen asti. Et ne on ehkä semmonen mitkä on jääny vähän vähemmälle sit.” (Opiskelija 5)

” Se, ettei sitten harjoittele omaisten kohtaamista, kun on vierailukiello.” (Opiskelija 3)

Opiskelijoiden osallistuminen esimerkiksi epäillyn koronapotilaan hoitoon kiellettiin, vaikka se olisi ollut joissain tilanteissa oppimisen kannalta hyödyllistä. Myös ohjaajat saattoivat noudattaa keskenään eri käytäntöjä ja ohjeistuksia, mikä aiheutti ristiriitaisuuksia opiskelijalle.

”Vähän sillei, että jotkut on selkeästi, että opiskelijat eivät hoida koronapositiivisia potilaita ja sit jotkut antaa tehdä niin.” (Opiskelija 8)

”Olisi hyvä et opiskelija pääsis siihen elvytystilanteeseen mukaan, mut sit koska on korona niin sit se jää välistä.” (Opiskelija 5)

Jatkuva maskin käyttö harjoittelupaikalla ja vapaa-ajalla voi hankaloittaa niiden hoitotyön tilanteiden tunnistamista, joissa tarvitsisi käyttää maskia. Osa opiskelijoista kertoi myös huomioineensa, etteivät työntekijät käytä maskeja oikein harjoittelupaikalla.

”..mitä se heikentää niin on se, että tunnistaako missä tilanteissa tarvii maskia. On aina vaan pitäny sitä maskia, et sit kun tarvii hoitotyössä maskin niin mitkä ne tilanteet on? Niin se on jäänyt sitten pois, et siinä on se oma heikkous.” (Opiskelija 3)

Pandemian koettiin myös aiheuttavan lisätyötä harjoittelussa, ja se koettiin harjoittelussa ylimääräisenä stressitekijänä. Osa koki, että harjoittelupäivien jälkeen joutui opiskelemaan paljon itse. Pandemian takia kehitetty päivittäinen koronakysely potilailta tuntui eräästä opiskelijasta vaivaannuttavalta.

”Olihan se sellainen ylimääräinen stressitekijä, mikä loi sellaista epämääräistä epätietoisuutta siihen. Pääseekö nyt sinne leikkaussaliin näkemään sitä leikkausta ja saadaanko tämä harjoittelu suoritettua loppuun ja vähän sellaista.” (Opiskelija 4)

”Oli päivittäin sellainen koronakysely potilailta, että eihän sitä olisi ollut normaalitilanteessa, että otetaan lämpö ja kysytään yskittääkö ja miten vatsantoiminta ja onko flunssan oireita. Tällainen ylimääräinen tuli siihen ja ehkä tuntui myös vaivaannuttavalta, koska sit sä kysyit niiltä samoilta potilailta joka päivä ja jokaisessa vuorossa ja tuntu, että nekin on silleen, että no ei ole ollut...” (Opiskelija 4)

5.3.2 Ulkopuolisuuden kokemus ja huoli omasta terveydestä

Opiskelijat kokivat myös ulkopuolisuutta harjoittelussa. Osa opiskelijoista koki itsensä enemmänkin rasiiteena. Rajoitusten vuoksi opiskelijat saatettiin jättää yhteisistä hetkistä pois, jotta sen hetkisiä kokoontumisrajoituksia pystyttiin noudattamaan.

”Opiskelijat ovat helposti se ryhmä, jotka mahdollisesti jätetään siitä ulkopuolelle, kun yritetään rajata sitä porukkaa joka on samaan aikaan paikalla...” (Opiskelija 2)

”No ehkä siitä vähän tuli semmonen niinkun päädyttiin arvojärjestyksessä alemmas.” (Opiskelija 4)

"Opiskelijat on ehkä enemmän mun mielestä rasite, kun ne oli aikasemmin.. Mut, kyl mä kaikenkaikkiaan oon vähän pettynyt siihen, opiskelijat on vähän niinku väliinputoajia." (Opiskelija 1)

Harjoittelupaikassa pandemian läsnäolo huomattiin vastaajien mukaan ilmapiiristä. Opiskelijat kuvasivat ilmapiirin olevan ajoittain jännittynyt epävarmuuden vuoksi. Myös työntekijöiden suhtautuminen opiskelijan kieltäytymiseen hoitotilanteista, pandemiatilanteeseen vedoten, huolestutti erästä opiskelijaa.

"Kyl sen tavallaan ilmapiiristä ehkä huomaa semmosen jännityksen." (Opiskelija 5)

"Ihmisil ehkä kiristi vähän hermoja enemmän ku ei oikeen tienny just mitä tulee tapahtuu." (Opiskelija 7)

"Mulla on sellainen olo, että jos mä sanoisin et mä en välttämättä haluaisi mennä tuonne, niin sitten se tavallaan tulee sellainen kuva, että valikoin tehtäviä." (Opiskelija 2)

Opiskelijoissa herätti huolta mahdollinen sairastuminen koronavirukseen. Rokotusten alkaessa sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita ei kaikkialla rokotettu työntekijöiden mukana. Tämä herätti lisää huolta ja eriarvoisuuden tunnetta, jos harjoittelupaikassa hoidettiin myös koronapositiivisia potilaita. Myös mahdollisten altistumistilanteiden tai sairastumisen vaikutus harjoittelun suorittamiseen huolesti.

"Esimerkiksi tällä hetkellä kuumottelee mennä (harjoitteluun)... Siellä hoidetaan koronapositiivisia potilaitakin... ja kun tietää, että työntekijöillä on rokotukset ja opiskelijoilla ei ole." (Opiskelija 2)

"Jos joku olisi sairastunut niin oltais kaikki sitten kipeänä kotona varmaan oltu. Kyllä se huolta toi." (Opiskelija 3)

"Sitten onkin epävarmaa, että saanko mä näitä opintojaksoja, jos mä tuun kipeäksi tai että viivästyykö mun opinnot nyt jos mä en pääsekään vikalla viikolla harkkaan." (Opiskelija 8)

Huoli omasta terveydestä oli usealla vastaajalla jatkuvasti läsnä harjoittelussa. Opiskelijat kokivat harjoitteluissa tilanteita, joissa potilas osoittautui hoidon aikana koronapositiiviseksi. Huolta herätti myös potilaiden epärehellisyys oireiden suhteen.

"Pelko tavallaan koko aika, et jos nyt tällä potilaalla onki se korona. On sellasiiki tilanteita, et potilas on sanonu ettei oo mitään oireita ja sit yhtäkkiä

niinku kertooki et on ollu kaks viikkoo sairaana ja sit tulee et onki ollu koronaa.” (Opiskelija 5)

*”Sellaisia tilanteita, että on hoitanut normi erkka potilasta ja sitten se on ollut COVID-positiivinen niin sitten on kokoajan pelko p*rseessä, että mitä jos mä saan sen, kun en mä saa mitään saikkuu.” (Opiskelija 8)*

Pandemian negatiivisista vaikutuksista opiskelijaohjaukseen ei moni vastaaja raportoinut. Perehdytys harjoitteluun koettiin harjoittelupaikassa puutteellisena. Opiskelijaohjauksen resurssi koettiin myös pienempänä sekä jatkuvasti muuttuvien tilanteiden vuoksi opiskelijaohjaus oli haastavaa. Eräs opiskelija mainitsi, ettei opiskelijaa ehditä ohjaamaan kaikissa tilanteissa. Myös aiemmin mainittu suojarusteiden pukeminen oli tilanne, johon opiskelijat eivät kokeneet saaneensa riittävästi perehdytystä.

” Ei meillä ollut mitään yleistä alkuinfoa.” (Opiskelija 3)

”Ei kellään täs kaikessa härdellissä oo ollu hirveesti aikaa ohjata opiskelijaa esim iv-lääkehoidossa.” (Opiskelija 1)

”Kyl se (opiskelijaohjauksen) resurssi on niin paljon pienempi. Et siin on niin paljon kaikkee muuta et ei kukaan edes muista enää mitä se normaali opiskelijaohjaus oli. Se, että ite pitää orientoituu omaan työhön, se on hirveen vaikee antaa sille opiskelijalle normaalia ohjausta. Ja sit täs kaiken keskellähän on otettu viel apotti käyttöön, miten sä ohjaat opiskelijaa apotin käytös jos sä et osaa ite käyttää sitä.” (Opiskelija 1)

5.3.3 Harjoitteluun valmistavat opinnot

Opiskelumotivaation muutokset johtuivat vastaajien mukaan pääosin etäopinnoista. Vastaajat kertoivat kokeneensa etäopiskelun raskaana ja uuvuttavana, eikä etäopiskelun aikana koettu tapahtuvan samanlaista oppimista kuin paikan päällä koulussa. Opiskelijoiden motivoituminen kotona opiskeluun oli vaihtelevaa.

” On aika raskasta niinku opiskella vaan kotona.” (Opiskelija 5)

”On ollut tosi uuvuttavaa, raskasta, kyllä haluaisi päästä kouluun. Ihan päivä päivältä olla siellä koulussa. Omalla tavalla on ihan ok, että on kotona, koen, että oma oppiminen on parempaa siellä paikan päällä.” (Opiskelija 6)

”Pitäisi ite motivoituu opiskelee ja tehtävät on sellasia, että tehkää essee tästä aiheesta ja niin. Kyl se alkaa jo syömään aika paljon.” (Opiskelija 7)

”Siihen nähden, että mä haluan yhä ensihoitajaksi ja sairaanhoitajaksi niin ei se ole vaikuttanut, mutta motivaatioon koulun suhteen kyllä suuresti. Tavallaan se, että mä istun täällä joka päivä, musta tuntuu illalla, että en ole oppinut mitään, se vähän syö motivaatiota.” (Opiskelija 8)

Etäopintojen vuoksi monien kädentaitojen harjoittelu on jäänyt toteutumatta. Opiskelijat kertoivat, että laboraatioita on korvattu itsenäisellä opiskelulla ja erilaisilla tehtävillä, jolloin oppiminen jäi vähemmälle.

”Joitakin kädentaitoja on jäänyt viime keväältä, meil jotain näytteenoton labroja jäi kokonaan tekemättä ja sit ne korvattiin esseetehtävillä, tuntuu et jäi kokonaan välistä” (Opiskelija 7)

”Meillä toteutettiin tämä päivystyshoitotyö opintojakso siten, että kaikki opeteltiin itse ja sitten mentiin simuloimaan ja katsottiin, että mitä osaat, katsotaan oho, et osannutkaan. Mä olen yhdessäoppija ja se on lähtenyt kokonaan pois.” (Opiskelija 8)

Sairaanhoitajan ammattia pidetään ihmisläheisenä, minkä vuoksi vastaajia mietitytti etäopintojen vaikutus tulevaisuuden ammattitaitoon. Myös oppimistason seuraaminen etäopintojen aikana huolestutti.

”Mä oon monta kertaa kysynyt itseltäni ja kavereilta, ollaan itseasiassa keskusteltu asiasta, että minkälaisia sairaanhoitajia ja ensihoitajia ja muutenkin terveysalanammattilaisia tämä aika valmistaa meistä?.. Jos meidät on täysin etänä koulutettu semmoiseen ammattiin, joka tapahtuu tosi lähellä toista ihmistä?” ”Kuka pystyy oikeasti tarkkailemaan nykyään sitä oppimistasoa ja muuta?” (Opiskelija 8)

”Tuleeko meistä nyt jotain valesairaanhoitajia, kun me kaikki vedetään opiskelut etänä?” (Opiskelija 4)

5.4 Opiskelijan motivaatio ja jaksaminen

Neljäs pääluokka käsittelee opiskelijan jaksamista ja motivaatiota. Pääluokka on jaettu kahteen yläluokkaan. Alla olevasta taulukosta nähdään pääluokan tärkeimpiä muutoutumisen.

Taulukko 6 Neljäs pääluokka

Alaluokka	Yläluokka	Pääluokka
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Pandemia-aika koettu haastavana ja raskaana ▪ Koulun tarjoama tuki opiskelijalle ▪ Pandemian vaikutus opintojen etenemiseen 	Raskas ja epävarma pandemianaika	Opiskelijan jaksaminen ja motivaatio
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kiinnostus sairaanhoitajan ammattia kohtaan pysynyt ▪ Kiinnostus alaa kohtaan heikentynyt ▪ Yhteiskunnallinen näkemys sairaanhoitajan työstä ▪ Sairaanhoitajan ammatin vaatavuus 	Näkemyks sairaanhoitajan ammatista	

5.4.1 Raskas ja epävarma pandemia-aika

Useampi vastaaja myönsi pandemia-ajan vaikuttaneen heidän jaksamiseensa. Ajanjaksoa on kuvattu henkisesti raskaaksi ja ahdistavaksi. Alentunut mieliala vaikutti harjoitteluun lähtemisen mielekkyyteen. Myös jatkuva yhteiskunnallinen keskustelu ja aiheen esillä olo harjoittelupaikassa kuormittivat entisestään.

”Vaikuttaa todella paljon mielialaan, jos on vaikka yksinäinen olo, ei saa nukuttua, ei ole millään tavoin hyvä fiilis, niin ei se oppiminenkaan harjoittelussa tai ylipäätään harjoittelupaikkaan meneminen ole välttämättä, ei tunnu mielekkäältä välttämättä.” (Opiskelija 2)

”Kyllä se on vaikuttanut, että onhan tämä aika raskasta.” (Opiskelija 6)

”Se on sellainen ahdistava tunne, mikä on kokoajan. Epätoivoinen, ja sitten kun sillä mässäillään ja sitten sitä ei jaksaisi enää kuunnella, kun kaikki nyt liittyy siihen.” (Opiskelija 8)

Eräs opiskelija kertoi, että raskaan ja epävarman pandemian aikana opiskelijan opettajilta saama tuki on ollut vähäisempää kuin aiemmin. Yksi opiskelijoista kertoi, että olisi kaivannut opettajan läsnäoloa ohjauskeskusteluun etäyhteyksien sijasta. Toinen opiskelija kertoi, ettei ole kaivannut apua, mutta tiedosti ja uskoi kuitenkin saavansa apua tarvittaessa.

”...opettajan tuki oli paljon lievempää..” (Opiskelija 3)

”Mulla ei varsinaisesti harjoittelussa ollut mitään ongelmia. Mä en ole sillä tavalla kaivannut mitään apuja tai tukea myöskään... mutta kyllä sitä olisi varmasti saanut, jos olisi pyytänyt...” (Opiskelija 4)

5.4.2 Näkemykset sairaanhoitajan ammatista

COVID-19-pandemian vaikutus alan vetovoimaisuuteen jakoi vastaajia. Eräs opiskelija totesi kiinnostuksensa ja motivaationsa alaa kohtaan laskeneen. Osa vastaajista kertoi kiinnostuksen alaa kohtaan pysyneen ja näki alan työllistymismahdollisuudet hyvinä.

”On se motivaatioon vaikuttanut selkeästi, ettei ihan niin paljoa kiinnostaisi välttämättä olla tällä alalla ehkä.” (Opiskelija 2)

”Mä koen itse tämän alan omakseni, itse koen vetovoimaa tähän alaan.” (Opiskelija 3)

”Kyllä mä edelleen olen kiinnostunut alasta ja tykkään tästä opiskelusta, kun semmoinen olo, että no töitä ainakin riittää.” (Opiskelija 4)

Eräs vastaaja totesi akuuttihoitoon harjoittelun konkretisoineen, miten hoitajia kohdellaan alalla ja miten heidän työtään arvostetaan. Osa vastaajista kertoi työn haasteellisuudesta, että tämä vaatii hoitajalta venymistä ja oman terveyden altistamista. Yhden opiskelijan mielestä sairaanhoitajien vaikutusmahdollisuudet ovat vähäisiä. Hän kuvaa sairaanhoitajia valtion ”pelinappuloiksi”.

”Ehkä jotenki semmonen miten hoitajii kohdellaan ja ehk vähän semmonen yleinen arvostus hoitajii kohtaan ja sit palkkatasot ja tollaset mitkä oli tiedos ennen sitä, mut siel ne ehkä silleen konkretisoitu enemmän.” (Opiskelija 7)

”On se kyllä todella uhrautuvaista tai välillä vaarallista, että jos terveytensä altistaa siinä työssä. (Opiskelija 2)

*”Onhan se aika hurjaa, että ajatella, että se ei ole pelkkää haavojen tupsut-
telua tai vähän jonkun ongelman ratkaisua, missä sä voit olla keskustella
ja olla. Se voi vaatia niin paljon venymistä ja se voi vaatia sen oman ter-
veyden vaarantumistakin.” (Opiskelija 8)*

*”Niinku yleisesti ottaen et vähän sillai, että sairaanhoitajat ovat valtion peli-
nappuloita... pelottavaa kun ei tiedä, kuinka paljon heillä on ollut vaikutus-
valtaa siihen oman osaamisalan vaihtamiseen.” (Opiskelija 4)*

6 Pohdinta

6.1 Tulosten tarkastelu

Tässä osiossa tarkastellaan tuloksia ja vertaillaan niitä aikaisemmin julkaistuun tutkimusnäyttöön.

6.1.1 Kokemukset harjoittelusta

Vastauksissa nousivat esille opiskelijoiden huoli ja epävarmuus harjoittelupaikan järjestymisestä. Vastaajissa herätti huolta ja pelkoa harjoitteluiden mahdollinen peruminen tai keskeytyminen ja sen vaikutus opintojen etenemiseen. Peruutuk-
sia akuuttihoiton harjoitteluiden suhteen ei kuitenkaan tullut, ja jokainen vastaaja
sai suoritettua harjoittelunsa suunnitellusti. Koulun ja sairaanhoitopiirin tiedotta-
misen vastaajat kokivat pääosin hyväksi ja riittäväksi. Useampi opiskelija mainitsi
kuitenkin koulun ja sairaanhoitopiirin tiedotuksen olevan keskenään ristiriitaisia.
Osa myös koki, että koulun tiedotus oli ajoittain liian runsasta ja tiedotteita tuli
jatkuvasti. Tämän lisäksi osa vastaajista oli sitä mieltä, että koulu tiedotti asioista
hitaasti.

Kaikissa harjoittelupaikoissa kirurgisen suunenäsuojuksen käyttö oli pakollista.
Opiskelijoiden mukaan tämä ei kuitenkaan vaikuttanut potilastyöskentelyyn eikä
aiheuttanut muun muassa kommunikaatio-ongelmia, jotka etukäteen mietityttivät.
Tämän tutkimuksen vastaajat eivät kokeneet harjoittelun aikana pulaa suojava-
rusteista, ja niitä oli jatkuvasti saatavilla. Sen sijaan osa opiskelijoista koki, että
suojava-
rusteiden pukemiseen ja käyttöön ei annettu riittävästi perehdytystä har-
joittelupaikalla, eikä suojainluokituksia opiskeltu koulussa riittävästi. Muualla
maailmassa opiskelijat ovat kokeneet suojava-
rusteista olevan pulaa varsinkin
pandemian alkuaikoina (Lovrić ym. 2020; Ulenaers ym. 2021). Hernández-

Martínez, Rodríguez-Almagro-Martínez-Arce, Romero-Blanco, García-Iglesias & Gómez-Salgado (2021) tutkivat satojen espanjalaisten sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia eturintamalla työskentelystä pandemian aikana ja heidän valmiuksiaan siihen. Tutkimuksen mukaan myös espanjalaiset sairaanhoitajaopiskelijat kokivat, etteivät olleet saaneet riittävästi perehdytystä suojavarusteiden käyttöön koulussa tai työpaikalla.

6.1.2 Oppimista vahvistavat tekijät

COVID-19-pandemiasta huolimatta useampi opiskelija koki pandemian aikaisen harjoittelun aikana oman aseptisen työskentelynsä parantuneen. Pandemia-aika on nostanut esille tartuntatauteihin liittyvän suojautumisen, minkä vuoksi tämä on korostunut opiskelijoiden harjoitteluissa ja vastauksissa. Osa opiskelijoista toteasi, ettei pandemia ole vaikuttanut oppimistilanteisiin harjoittelussa. Opiskelijat kokivat roolinsa opiskelijana hyväksi. Myös opiskelijaan suhtautuminen harjoittelupaikalla oli pääosin hyvää. Mielenkiintoinen havainto on, että suurin osa vastaajista koki, ettei COVID-19-pandemialla ollut vaikutusta opiskelijaohjaukseen, ja he kokivat tullessa hyvin ohjatuiksi. Batley N., Makhoul J. ja Latif S. (2008) tekemässä tutkimuksessa havaittiin sodan ja sen aiheuttaman poikkeusolon vahvistaneen lääkäriopiskelijoiden neuvokkuutta, soveltamistaitoja ja kädentaitoja.

Osa opiskelijoista koki harjoitteluun valmistavat etäopinnot positiivisina. Etäopintojen koettiin rauhoittavan paremmin opiskelemaan, ja oli helpottavaa, kun koulua pystyi suorittamaan kotoa käsin. Turkissa tehdyn tutkimuksen mukaan kotona pysyttelemisen sai opiskelijat tuntemaan olonsa turvallisemmaksi ja opiskelijat kokivat etäopetuksen olevan oikea ratkaisu, vaikka opiskelijat olivatkin aiempaa stressaantuneempia pandemian vuoksi (Aslan & Pekince 2020).

6.1.3 Oppimista heikentävät tekijät

Suuri osa vastaajista toi esille kokemuksiaan etäopinnoista ja niiden vaikutuksesta omaan motivaatioonsa koulun suhteen. Useat vastaajat mainitsivat kädentaitojen harjoittelun jääneen vähälle tai kokonaan pois etäopintojen vuoksi. Osa vastaajista koki siten harjoitteluun valmistavat opinnot vaillinaisina ja oli huolissaan tulevaisuuden ammattitaidostaan. Osa vastaajista koki huolta oppimistason

seuraamisesta etäopintojen vuoksi, ja he epäilivät valmistuvansa ”valesairaanhoidajiksi”. Jo aiemmin on tehty havaintoja valmistuvien sairaanhoitajien eritasoisuudesta. Ratkaisuna tähän käynnistettiin vuonna 2018 opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama valtakunnallinen hanke, jossa määriteltiin yleissairaanhoidajan (180 op) osaamisvaatimukset. Hankkeen tarkoitus on vahvistaa sairaanhoitajakoulutuksen laatua ja yhdenmukaisuutta. (Silén-Lipponen 2018.)

Jotkut vastaajista kuvasivat ilmapiiriä harjoittelussa jännittyneeksi ja kiristyneeksi. Opiskelijat kokivat olonsa ajoittain ulkopuolisiksi, koska heidät jätettiin esimerkiksi osastojen yhteisten tilaisuuksien ulkopuolelle kokoontumisrajoitusten vuoksi. Myös aiemmissa tutkimuksissa opiskelijat ovat raportoineet ulkopuolisuuden kokemuksista harjoittelupaikoilla (Ulenaers ym. 2021).

Opiskelijoiden roolia oli rajattu useissa harjoittelupaikoissa siten, etteivät opiskelijat saaneet hoitaa koronatartunnan saaneita potilaita tai potilaita, joilla epäiltiin koronatartuntaa. Osassa vastaajia tämä herätti ristiriitaisia tunteita, kun he kokivat, että jäävät paitsi tärkeistä oppimistilanteista. Haastattelussa mainittiin myös, että ohjaajien toiminnassa saattoi olla eroavaisuuksia ja ristiriitaisuuksia. Toinen ohjaaja saattoi antaa opiskelijan hoitaa koronapotilaita, kun toiset eivät antaneet. COVID-19-pandemian vuoksi osa vastaajista ei päässyt seuraamaan harjoittelunsa aikana toimenpiteitä, joihin ennen pandemiaa opiskelijat otettiin mukaan. Tämän koettiin myös vaikuttavan oppimiseen harjoittelussa. Ulenaers, ym. (2021) saivat tutkimuksessaan samankaltaisia tuloksia. Opiskelijat kokivat oppimistilanteiden vähentyneen pandemian vuoksi, eivätkä he saaneet hoitaa koronapotilaita.

Useampi vastaaja mainitsi, että heidän oppimisensa ja kokemuksensa potilaan hengityksen tukemisesta jäi vajavaiseksi. Vastaajien mukaan harjoittelupaikoilla välteltiin potilaan hengityksen tukemista aerosolien vuoksi, ja opiskelijaa ei kaikkiin tilanteisiin tartuntariskin vuoksi päästetty mukaan, vaikka se olisi ollut oppimisen kannalta hyödyllistä. Myös muualla opiskelijat ovat kokeneet juuri hengityksen tukemisen haastavaksi. Espanjassa etulinjassa työskennelleet sairaanhoitajaopiskelijat kokivat, etteivät he olleet saaneet koulussa riittävää teoria- ja

simulaatio-opetusta potilaan hengityksen tukemisesta tai vakavasti sairaan potilaan hoidosta. Opiskelijat kokivat myös, etteivät he saaneet työpaikallakaan riittävää perehdytystä hengityksen tukemiseen. (Hernández-Martínez ym. 2020.)

Suuri osa vastaajista koki huolta ja pelkoa tartunnan saamisesta. Vastaajia huolesti erityisesti mahdollisen sairastumisen vaikutus harjoittelun suorittamiseen ja jopa valmistumiseen. Osa vastaajista koki altistavansa itsensä koronatartunnalle harjoittelussa. Vastauksissa nousivat esiin opiskelijoiden kokemukset epäoikeudenmukaisuudesta, kun sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita ei rokotettu kaikkialla työntekijöiden kanssa samaan tahtiin. Tämä lisäsi entisestään opiskelijoiden huolta harjoittelupaikoissa, jossa hoidettiin myös koronapositiivisia potilaita. Kang ym. (2012) tutkivat H1N1-pandemian jälkeen sairaanhoitajien kokemuksia taudista ja raportoivat samankaltaisista tuloksista opiskelijoiden kokemasta epäoikeudenmukaisuudesta, kun heitä ei rokotettu ensimmäisten joukossa. Myös Turkissa tehdyn tutkimuksen mukaan COVID-19-pandemia on aiheuttanut opiskelijoille lievää ahdistusta ja kohtalaista pelkoa harjoittelussa. Erityisesti itsensä altistaminen taudille huolestutti opiskelijoita. Jopa 78% vastaajista oli huolissaan COVID-19-taudista harjoittelunsa aikana. (Yazici & Ökten 2021).

Osa opiskelijoista koki COVID-19-pandemian vaikuttaneen opiskelijaohjaukseen. Opiskelijat kokivat, ettei ohjaajilla ollut aina aikaa ohjata opiskelijaa, ja opiskelijat kokivat itsensä ajoittain rasisena. Belgiassa tehty tutkimus tukee tämän työn vastaajien kokemuksia. Belgiassa opiskelijoilla oli tunne, etteivät ohjaajat aina huomioineet opiskelijoiden suorituksia tai antaneet niistä arvostusta. Lisäksi ohjaajat vaihtoivat usein yksikköä, jossa työskentelivät. Tämä vaikeutti opiskelijoiden oppimisen tukemista. (Ulenaers ym. 2021.)

6.1.4 Opiskelijan motivaatio ja jaksaminen

Tuloksista kävi ilmi, että suurin osa vastaajista on kokenut COVID-19-pandemian ajan raskaaksi. Vastaajista kukaan ei eritellyt COVID-19-pandemian aikaista akuuttihoitotyön harjoittelua raskaaksi, vaan he ovat käsitelleet ajanjaksoa kokonaisuutena. Opiskelijat mainitsivat kokevansa yksinäisyyttä, kun sosiaaliset kontaktit ovat vähentyneet. Myös tuoreet tutkimukset kertovat opiskelijoiden lisään-

tyneistä mielenterveysongelmista ja yksinäisyydestä COVID-19-pandemian aikana. Uusimman KOTT-tutkimuksen mukaan korkeakouluopiskelijoista joka kolmas kärsii masennuksen ja ahdistuksen oireista. Useat opiskelijat eivät tunne kuuluvansa yhteenkään opiskeluun liittyvään ryhmään, ja etäopiskelu on entisestään vähentänyt kontakteja. (Parikka, Holm, Koskela, Kilpeläinen & Lundqvist 2021.)

Tulokset opiskelijoiden motivaatiosta ja jaksamisesta eivät poikkea opinnäytetyön tekijöiden esiymmärryksestä. Esiymmärrys aiheesta oli, että ajanjakso on ollut sairaanhoitajaopiskelijoille kuormittava ja raskas. Aiemmissä tutkimuksissa Lovrić ym. (2020) totesivat opiskelijoiden kokevan huolta omasta ja läheisten tartunnan saamisesta. Samoin Sneyd ym. (2020) kuvasivat COVID-19-pandemian tuoneen ahdistusta ja huolta omasta jaksamisesta harjoittelussa ja henkilökohtaisessa elämässä.

Vastaajista suurin osa kertoi, että he ovat yhä kiinnostuneita alasta. Työn vaativuus ja uhrautuvuus kuitenkin mietitytti useampaa opiskelijaa.

6.2 Luotettavuus

Opinnäytetyössä luotettavuutta arvioitiin Lincoln:n ja Guba:n laadullisen tutkimuksen neljän kriteerin mukaan. Tutkimuksen luotettavuuden arvioinnilla tarkoitetaan sitä, kuinka totuudenmukaista tutkimuksella tuotettu tieto on. Nämä neljä kriteeriä ovat uskottavuus, vahvistettavuus, refleksiivisyys ja siirrettävyys. (Kylmä – Juvakka 2014: 127.) Opinnäytetyön uskottavuuden vahvistamiseksi analyysin vaiheet, kuten alaluokkien ja pääluokkien muodostaminen, on kuvattu taulukoissa. Näin analyysin etenemistä on mahdollista seurata. Siirrettävyyden varmistamiseksi aineiston keruu on kuvattu tarkasti. Refleksiivisyys on otettu huomioon pohtimalla opinnäytetyön tekijöiden asemaa ja ennako-oletuksia. Koko tutkimusprosessi on kuvattu alusta loppuun, jotta vahvistettavuus toteutuu. Lukija pystyy tunnistamaan eri työvaiheet ja aineistosta tehdyt analyysit ja johtopäätökset. Työn luotettavuutta on arvioitu ja seuraavanlaisia huomioita on tehty luotettavuutta heikentävistä ja vahvistavista tekijöistä.

6.2.1 Tiedonantajien hankinta ja aineiston analysointi

Tiedonantajia onnistuttiin keräämään vähemmän kuin alun perin oli suunnitteilla. Osa ilmoittautuneista jättäytyi pois ennen haastattelua. Heidän tilalleen ei ilmaantunut uusia halukkaita, joten aineistoa kerättiin kahdeksalla tiedonantajalla. Aineisto olisi voinut olla laajempi ja luotettavampi, mikäli tiedonantajia olisi ollut enemmän. Aineiston luotettavuutta olisi voinut lisätä se, että tiedonantajia olisi etsitty muista ammattikorkeakouluista. Tämä olisi voinut tuoda uutta tietoa eri ammattikorkeakoulujen opiskelijoiden kokemusten samankaltaisuuksista ja eroavaisuuksista. Näin ei kuitenkaan päädytty tekemään rajallisten resurssien vuoksi.

Haastattelut suoritettiin helmi-maaliskuussa 2021 useampana päivänä. Muutama päivänä haastattelukertoja kertyi enemmän kuin yksi, mikä osaltaan on voinut vaikuttaa aineiston luotettavuuteen. Yhden haastattelun suorittaminen vei aikaa ja paljon energiaa, joten haastattelijoiden oma jaksaminen on voinut vaihdella. Tämän lisäksi riskinä on ollut, että saman päivän haastattelut ovat voineet vaikuttaa seuraavien haastattelutilanteiden kulkuun.

Haastattelukertaan oli sisällytetty paljon kysymyksiä. Kaikki kysymykset eivät kuitenkaan liittyneet suoranaisesti opinnäytetyön varsinaisiin tutkimuskysymyksiin. Tämä tuli ilmi erityisesti aineiston analysointivaiheessa. Jos kysymyksiä olisi rajattu eri tavalla ja haastattelukertoja olisi ollut yhden sijasta useampi, olisi aineistosta voitu saatu laadukkaampi ja luotettavampi. Tärkeitä luotettavuuteen vaikuttavia tekijöitä analyysivaiheessa ovat oikeiden johtopäätöksien tekeminen ja aineiston oikea tulkinta. Haastatteluja kuunneltiin useampaan kertaan, jotta varmistuttiin siitä, että tiedonantajaa on ymmärretty oikein. Haastattelutilanteissa mukana oli kaksi haastattelijaa, jolloin tulkintoja syntyi joko kaksi tai sitten yksi yhteinen.

6.2.2 Muuttuva COVID-19-pandemia

Opinnäytetyöprojektin edetessä tieto COVID-19-viruksesta on lisääntynyt uusien tutkimuksien myötä. Tämän johdosta ohjeistukset ja toimintamallit ovat muuttuneet useaan otteeseen. Nämä ovat vaikuttaneet aineistoon esimerkiksi siten, että tiedonantajat ovat suorittaneet työelämäharjoittelun pandemian eri vaiheissa.

Esimerkiksi pandemian alkuvaiheessa suoritettu harjoittelu on voinut olla erilainen verrattuna myöhäisemmässä vaiheessa suoritettuun harjoitteluun. Pandemian alkuvaiheessa maaliskuussa 2020 COVID-19-virus oli melko tuntematon, mikä synnytti yhteiskunnassa epätietoisuutta ja pelkoa tautia kohtaan. Tässä vaiheessa usean opiskelijan harjoittelut siirtyivät tulevaisuuteen tai he suorittivat harjoittelunsa työsuhteessa. Syksyllä 2020 viruksesta tiedettiin jo enemmän, ja opiskelijat pystyivät suorittamaan harjoitteluitaan sairaanhoitopiirien ohjeistuksien mukaan. Vuoden 2020 lopussa alkoivat riskiryhmien ja terveysalan työntekijöiden rokotukset koronavirusta vastaan. Tämä loi uudenlaisen tilanteen opiskelijoille: onko harjoittelun suorittaminen rokottamattomana oman terveyden uhalla mahdollista tai tarpeellista? Voidaan todeta, että opinnäytetyöprojektin aikana olosuhteet ovat muuttuneet suuresti, mikä on voinut vaikuttaa tiedonantajien kokemuksiin ja heidän käsityksiinsä työharjoittelusta COVID-19-pandemian aikana.

6.2.3 Subjektiiivinen kokemus ja siihen liittyvä tunnelataus

Opinnäytetyön luotettavuuteen on voinut vaikuttaa opinnäytetyöntekijöiden oma vahva subjektiivinen kokemus ilmiöstä. Tämän lisäksi samojen tunteiden käsittely tiedonantajien kanssa on voinut vaikuttaa haastattelutilanteisiin ja niiden kulkuun esimerkiksi omaan kokemukseen perustuvalla johdattelulla.

6.3 Eettisyys

Tutkimuksessa etiikalla tarkoitetaan hyviä tieteellisiä käytäntöjä ja sen pohdinta perustuu siihen, miten tehdään eettisesti hyvää ja luotettavaa tutkimusta. (Kylmä – Juvakka 2007: 139). Opinnäytetyössä tehtävä tutkimus kohdistui ihmisiin ja tässä tapauksessa heidän kokemuksiinsa, mikä loi jo omalta osaltaan haasteen. Opinnäytetyön edetessä eettisyyttä pohdittiin jatkuvasti.

Opinnäytetyössä eettisyyteen kiinnitettiin erityistä huomiota jokaisessa vaiheessa. Vastaajien anonymiteetti haluttiin säilyttää. Opinnäytetyön missään vaiheessa tiedonantajilta ei kerätty ikää, opiskelutietoja, asuinpaikkaa eikä sukupuolta, koska niiden ei katsottu olevan oleellisia tämän tutkimuksen kannalta. Vaikka osallistujamäärä oli suppea, haettiin vastaajia niin suuresta joukosta, ettei

yksittäisen vastaajan tunnistamisen pitäisi olla mahdollista tämän työn perusteella. Tutkimukseen osallistuminen perustui täysin vastaajan vapaaehtoisuuteen ja vastaajalle tehtiin jo alusta asti selväksi, että hän saa keskeyttää tutkimuksen missä tahansa vaiheessa ja kysyä tarvittaessa lisäkysymyksiä. Tutkimuksesta posjääneitä ei painostettu jatkamaan osallistumista tai kysytyä vetäytymisen syitä, vaan heidän tekemäänsä päätöstä kunnioitettiin.

Haastattelutilanteissa toimittiin tiedonantajia kohtaan hienotunteisesti ja kunnioittaen heidän kokemuksiaan ja yksityisyyttään. Haastattelut sujuivat yhteisymmärryksessä ja hyvässä yhteistyössä. Videohaastattelujen toteuttaminen etäyhteyksillä nähtiin vastuullisena, hyvänä ja turvallisena vaihtoehtona paikan päällä tehtävien haastattelujen sijasta. Näin ketään ei altistettu mahdollisille COVID-19-tartunnoille. Jokaiselle vastaajalle annettiin myös mahdollisuus pitää videokuva pois käytöstä. Asetelma, jossa on tiedonantaja ja kaksi haastattelijaa, on voitu nähdä epämukavana tiedonantajien näkökulmasta. Tähän kuitenkin päädyttiin aineiston tulkinnallisista syistä. Videovälitteinen yhteys on voinut vaikuttaa haastattelujen aikana tehtyihin tulkintoihin. Esimerkiksi se, että videohaastattelussa on rajallinen kuva haastateltavasta, on saattanut vaikeuttaa kehon eleiden havainnointia. Tämä tekijä on vaikuttanut myös oleellisesti tutkimuksen luotettavuuteen.

Aineiston käsittelyssä toteutettiin hyviä tieteellisiä käytänteitä. Tietoa opinnäytetyöhön kerättiin vain luotettaviksi arvioiduista lähteistä. Tuotettu tutkimustieto on täysin opinnäytetyöntekijöiden tuottamaa. Tutkimuksen eettisyyteen ja luotettavuuteen on vaikuttanut suomenkielisen tutkimustiedon puuttuminen. Löydetty tutkimustieto on ollut englannin kielellä, mikä on vaikuttanut tutkimuksien tulkintaan ja niiden analysointiin. Opinnäytetyön ohjaajan vaihtuminen yllättäen kesken prosessin on vaikuttanut työn etenemiseen ja aiheuttanut tekijöille ylimääräistä stressiä sekä huolta.

6.4 Johtopäätökset

Tutkimuskysymysten avulla selvitettiin opiskelijoiden kokemuksia COVID-19-pandemian aikaisesta akuuttihoitotyön harjoittelusta. Aikaisempien tutkimusten tulokset pääosin tukevat tämän työn tuloksia. Opinnäytetyön tulokset tukevat työn

teoreettisia lähtökohtia, joitain eroavaisuuksia kuitenkin löytyy. Harjoittelun järjestymiseen pandemia-aikana liittyi epävarmuutta ja opiskelijan roolia oli rajattu eri tavoin. Raskaasta ajanjaksosta huolimatta harjoittelut koettiin antoisina ja opettavaisina, ja opiskelijat kokevat edelleen intohimoa alalle. Tämän opinnäytetyön tulokset auttavat ymmärtämään opiskelijoiden kokemuksia pandemian aikaisesta harjoittelusta, jotta tulevaisuuden harjoitteluita voidaan kehittää.

6.5 Kehittämisehdotukset

Melko tuoreen ilmiön kohdalla tutkimuksen aiheita löytyy valtavasti, ja niiden tarve nähdään suurena. Tulevaisuudessa tutkimus voitaisiin rajata hoitoalalta valmistuvien opiskelijoiden kokemuksiin, miten he kokevat COVID-19-pandemian vaikuttaneen heidän työelämän valmiuksiinsa. Mielenkiintoista olisi tutkia kokemuksia COVID-19-pandemian aikaisesta etäopiskelusta sekä sitä, miten siirtyminen etäopintoihin on vaikuttanut hoitoalan opiskelijoiden työelämäharjoittelun suorittamiseen. Jatkossa voitaisiin tehdä tutkimuksia myös työorganisaation näkökulmasta, miten opiskelijan ohjaaminen koettiin COVID-19-pandemian aikana. Kokemusten kautta voitaisiin kehittää pandemian aikaista harjoittelua työorganisaation puolelta ja luoda yleisiä ja yhtenäisiä toimintasuunnitelmia. Tulevaisuuden varalle olisi hyvä luoda tarkempi suunnitelma, kuinka opiskelijoita voitaisiin hyödyntää turvallisesti ja suunnitelmallisesti pandemian aikana. Myös etäopintoja voitaisiin kehittää, jotta ne tukisivat paremmin opiskelijoiden oppimista ja kädentaitojen kehittymistä.

6.6 Ammatillinen kasvu

Opinnäytetyö on ollut opettavainen projekti, joka on mahdollistanut ammatillista kasvua. Opinnäytetyössä tärkeät opit ovat liittyneet projektityön luonteeseen ja sen tekemiseen sekä alan monipuolisuuden parempaan ymmärtämiseen.

Opinnäytetyön luonteesta johtuvia haasteita olivat aikataulujen luominen ja tiimityöskentely. Aikataulujen luominen ja niissä pysyminen oli haasteellista. Tähän vaikutti opinnäytetyöntekijöiden eri tutkinto-ohjelmat, joilla oli eri aikataulut opinnäytetyön suorittamiselle. Tämän lisäksi opinnäytetyön aihe sisältyi eri tutkinto-

ohjelman tarjontaan, jossa oli myös eri aikataulut opinnäytetyölle. Opinnäytetyön eri ajoitukset vaikuttivat työskentelyyn siten, että yhteistä aikaa opinnäytetyön tekemiseen oli haasteellista löytää. Tiimityöskentelyssä viestintää toteutettiin etäyhteyksiä hyödyntävien palveluiden kautta, esimerkiksi Zoom – videota-paamispalvelulla. Tämä mahdollisti työskentelyn koko opinnäytetyön ajan eri paikkakunnilla. Edellä mainituista haasteista huolimatta kehitystä koettiin tapahtuneen näiden osa-alueiden kohdalla projektin edetessä.

Opinnäytetyön tekeminen toi uusia kokemuksia monella tasolla. Aiheen valitseminen, sen rajaaminen ja tutkimuskysymysten laatiminen muodostuivat helposti yhdeksi kokonaisuudeksi. Tämän jälkeen opinnäytetyössä lähdettiin tekemään ensimmäisen kerran systemaattista hakua eri tietokannoista. Systemaattinen tiedonhaku kehitti tiedonhaun taitoja ja validien lähteiden tunnistamista sekä niiden arvioimista. Tiedonhausta opittiin eri tietokantojen käyttöä ja aiheen rajaamista oikeilla hakusanoilla. Hakua tehtiin englannin kielellä, sillä tutkittavaa tietoa ei juurikaan löytynyt suomeksi. Englanninkielisiä artikkeleita luettiin useampaan kertaan, jotta niiden sisältö tulisi kunnolla ymmärretyksi. Tämä harjaannutti kielellistä osaamista.

Aineiston keruumenetelmänä laadullinen tutkimus oli teoriatasolla tuttu, mutta käytännön tasolla vieras. Aikaisempaa kokemusta laadullisen tutkimuksen tekemisestä tai ihmisen kokemuksen tutkimisesta ei ollut. Teemahaastatteluiden tekeminen koettiin mielenkiintoisena ja opettavaisena tiedonkeruumenetelmänä. Haastatteluiden tekemisestä ja erityisesti haastattelijan roolista saatiin kokemusta. Haastatteluihin liittyvät GDPR-tietosuojasopimukset ja niiden laatiminen lisäsivät tietoa henkilötietojen käsittelystä. Toteutusmenetelmänä videovälitteiset haastattelut kehittivät tietoteknisiä taitoja, jotka nähtiin yhtenä haasteena projektin alussa. Aineiston analyysivaiheessa kehityttiin systemaattisessa aineiston analyysissä ja induktiivisen sisällönanalyysin tekemisessä.

Ymmärrys monialaisuudesta lisääntyi opinnäytetyön aikana. Tutkimukseen haastateltiin eri alan opiskelijoita: sairaanhoitajia, ensihoitajia ja kättilöitä. Haastateltavat olivat suorittaneet harjoittelun ambulanssissa, päivystyksessä tai leikkaussa-

lissa. Haastattelutilanteet lisäsivät tietoa muiden opiskelijoiden opinnoista ja harjoittelupaikoista. Kaiken kaikkiaan opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoinen ja avartava kokemus.

Lähteet

Alasuutari, Pertti 2011. Laadullinen tutkimus 2.0. Vastapaino: Tampere.

Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry 2020. Ammattikorkeakoulujen opinnäytetöiden eettiset suositukset. Saatavana osoitteessa <<http://www.arene.fi/julkaisut/raportit/opinnaytetoiden-eettiset-suositukset/>>. Viitattu 16.8.2020.

Ampofo, Russell S. & Balkisson, Maxine A. & Cortinez, Luis I. & Mathoulin, Sophie E. & Miller, Caitlynn J. & O'Sullivan, Ellen P. & Paul, Aaron A. & Roberts, Fiona R. & Sneyd, John R. & So, Vincent C. 2020. Impact of the COVID-19 pandemic on anaesthesia trainees and their training. *BJA, British Journal of Anaesthesia* 7/2020. Saatavana osoitteessa <[https://www.bjanaesthesia.org/article/S0007-0912\(20\)30570-5/fulltext](https://www.bjanaesthesia.org/article/S0007-0912(20)30570-5/fulltext) > Viitattu 2.12.2020.

Aslan, Hakime & Pekince, Hatice. 2020. Nursing students' views on the COVID-19 pandemic and their perceived stress levels. *Perspect Psychiatr Care*. 2021; 57: 695– 701. Saatavana osoitteessa <<https://doi.org/10.1111/ppc.12597>> Viitattu 6.1.2022.

Batley, Nicholas J. & Makhoul, Jihad & Latif, Sanaa A. 2008. War as positive medical educational experience. *Medical Education* 2008: 42.

Elo, S., & Kyngäs, H. (2008). The qualitative content analysis process. *Journal of advanced nursing*, 62(1), 107–115.

Eskola, Jari & Suoranta, Juha 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Vastapaino: Tampere

Heikkonen, Johannes & Kataja, Pauli & Lavapuro Juha & Salminen, Janne & Turpeinen, Mira 2018. Valmiuslaki ja perusoikeudet poikkeusoloissa: Valtiosääntöoikeudellinen kokonaisarvio valmiuslain ja perustuslain 23 §:n suhteesta. Saatavilla osoitteessa <<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161153/64-2018-Valmiuslaki.pdf>> Viitattu 24.11.2020.

Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri 2020. HUSin opiskelijoiden kliiniset harjoittelujaksot pyrittiin turvaamaan koronaviruspandemian aikana. Saatavana osoitteessa <<https://www.hus.fi/ajankohtaista/husin-opiskelijoiden-kliiniset-harjoittelujaksot-pystyttiin-turvaamaan>> . Viitattu 4.11.2020.

Hernández-Martínez, Antonio & Rodríguez-Almagro, Julian & Martínez-Arce, Alejandro & Romero-Blanco, Cristina & García-Iglesias, Juan. Jesus & Gómez-Salgado, Juan. 2021. Nursing students' experience and training in healthcare aid during the COVID-19 pandemic in Spain. *Journal of clinical nursing*,

10.1111/jocn.15706. Saatavana osoitteessa
<<https://doi.org/10.1111/jocn.15706>> Viitattu 6.1.2022.

Hirsjärvi, Sirkka & Hurme, Helena 2008. Tutkimushaastattelu – teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Gaudeamus: Helsinki.

Kananen, Jorma 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Juvenes Print: Jyväskylä

Kang, Hee Sun & Chae, Sun-Mi & Huyn, Myung Sun & Singh-Carlson, Savitri 2012. Nursing students' experiences of exposure to pandemic influenza A (H1N1). *Journal of Nursing Education and Practice*, Vol 2, No. 2. Saatavana osoitteessa <<https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.857.6870&rep=rep1&type=pdf>> Viitattu 1.11.2020.

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. (2017). Tutkimus hoitotieteessä (3.-5. painos.). Helsinki: Sanoma Pro Oy

Kuula, Arja 2011. Tutkimusetiikka: aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Osuuskunta Vastapaino: Tampere

Kylmä, Jari & Juvakka Taru 2007. Laadullinen terveystutkimus. Edita: Porvoo 2014

Kyngäs, Helvi. Inductive Content Analysis. Kyngäs, Helvi & Mikkonen, Kristina & Kääriäinen, Maria (toim.) 2020. *The Application of Content Analysis in Nursing Science Research*. Springer Nature Switzerland AG: Cham.

Lehtomaa, Merja 2008. Fenomenologinen kokemuksen tutkimus: Haastattelu, analyysi ja ymmärtäminen.

Lovrić, R. & Farčić, N. & Mikšić, Š. & Včev, A 2020. Studying During the COVID-19 Pandemic: A Qualitative Inductive Content Analysis of Nursing Students' Perceptions and Experiences. *Educ. Sci.* 2020, 10, 188. Saatavana osoitteessa <https://www.researchgate.net/publication/343131911_Studying_During_the_COVID-19_Pandemic_A_Qualitative_Inductive_Content_Analysis_of_Nursing_Students%27_Perceptions_and_Experiences#fullTextFileContent> Viitattu 1.11.2020.

Mays, Nicholas & Pope, Clive 2000. Qualitative research in health care: Assessing quality in qualitative research. *BMJ* 2000; 320:50. Saatavana osoitteesta <<https://www.bmj.com/content/320/7226/50.1>> Viitattu 1.11.2020.

Metropolia Ammattikorkeakoulu. Sairaanhoidotyön tutkinto-ohjelma. Sosiaali- ja terveysalan ammattikorkeakoulututkinto 210 op. Saatavana osoitteessa <<https://opinto-opas.metropolia.fi/fi/88095/fi/70320>> Viitattu 10.11.2020.

Opetusalan Ammattijärjestö, OAJ. 2020. Saatavana osoitteessa <<https://www.oaj.fi/ajankohtaista/uutiset-ja-tiedotteet/2020/koronavirus-etaopeus/>> Viitattu 10.4.2021.

Parikka S, Holm N, Ikonen J, Koskela T, Kilpeläinen H, & Lundqvist A. Korkea-kouluopiskelijoiden mielenterveys, elintavat ja opiskeluryhmään kuuluminen. KOTT 2021-tutkimuksen tuloksia. Saatavana osoitteessa: < <https://www.thl.fi/kott>. > Viitattu 7.1.2022.

Perttula, Juha 2008. Kokemus ja kokemuksen tutkimus. Fenomenologisen erityistieteen tieteenteoria. Lapland University Press 2008.

Pitkäranta, Ari 2014. Laadullinen tutkimus opinnäytetyönä: työkirja Ammattikorkeakouluun. e-Oppi Oy: Jokioinen

Pirkanmaan sairaanhoitopiiri 2020. Taysissa tapahtuva lääketieteen ja terveysalan opiskelu poikkeustilanteissa, kuten korona-epidemian aikana. Ohjekirje 1769/2020. Julkaistu 20.8.2020. Saatavana osoitteessa < [https://www.tays.fi/fi-FI/Sairaanhoitopiiri/Koronavirus_COVID19/Taysissa_tapahtuva_laaketieteen_ja_terve\(104458\)](https://www.tays.fi/fi-FI/Sairaanhoitopiiri/Koronavirus_COVID19/Taysissa_tapahtuva_laaketieteen_ja_terve(104458))>. Viitattu 4.11.2020.

Puusa, Anu & Juuti, Pauli 2020. Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus Oy: Tallinna.

Puusa, Anu 2020. Haastattelutyypit ja niiden metodiset ominaisuudet. Puusa, Anu & Juuti, Pauli 2020 (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus OY: Tallinna.

Puusa, Anu & Juuti, Pauli 2020. Laadullisen tutkimuksen tieteenfilosofinen tausta. Puusa, Anu & Juuti, Pauli 2020 (toim.) Laadullisen tutkimuksen näkökulmat ja menetelmät. Gaudeamus OY: Tallinna.

Ruusunvuori, Johanna & Tiittula, Liisa 2005. Haastattelu – Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Gummerus Kirjapaino Oy: Jyväskylä.

Sairaanhoitotyön tutkinto-ohjelma. Sosiaali ja terveysalan ammattikorkeakoulu-tutkinto, 210op. Metropolia Ammattikorkeakoulu. Saatavana osoitteessa < <https://opinto-opas.metropolia.fi/fi/88094/fi/70320> > Viitattu 10.4.2020.

Silén-Lipponen, Marja. 2018. Valtakunnallinen sairaanhoitajan (180 op) ammatillisen perusosaamisen arvioinnin kehittäminen (yleSHarviointi) käynnistyi. Verkkodokumentti. Saatavana osoitteessa < <https://blogi.savonia.fi/ylesharviointi/2018/05/08/historiallinen-valtakunnallinen-sairaanhoitajan-180-op-ammattillisen-perusosaamisen-arvioinnin-kehittaminen-ylesharviointi-kaynnistyi/> > Viitattu 7.1.2022.

Tuomi, Jouni & Sarajärvi Anneli 2018. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi: EU

Tutkimuseettinen neuvottelukunta TENK 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 3/2019. Saatavana osoitteessa <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/Ihmistieteiden_eettisen_ennakoarviointin_ohje_2019.pdf>. Viitattu 16.8.2020.

Ulenaers, Dorien & Grosemans, Joep & Schrooten, Ward & Bergs, Jochen 2021. Clinical placement experience of nursing students during the COVID-19 pandemic: A cross-sectional study. Nurse Education Today: 4/2021. Saatavana osoitteessa <<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/33545565/>>. Viitattu 30.4.2021.

Vilka, Hanna 2015. Tutki ja kehitä. Ps-kustannus: Juva.

Vilka, Hanna 2011. Fenomenologinen menetelmä. Saatavana osoitteesta <<http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2011/12/Fenomenologinen-menetelm%C3%A4.pdf>>, Viitattu 15.1.2021.

Yazici, Havva Gezgin & Ökten, Çiğdem. 2021. Nursing students' clinical practices during the COVID-19 pandemic: Fear of COVID-19 and anxiety levels. Nursing Forum. 2021; 1- 7. Saatavana osoitteessa <<https://doi.org/10.1111/nuf.12680>> . Viitattu 6.1.2022.

Liite 1: Tiedonhakuprosessi

Tietokanta	Käytetyt hakusanat	Otsik- kotasolla lu- ettuja	Tiivistelmätasolla luettuja	Kokonaan luettuja	Lopulliset valinnat
Cinahl	<ul style="list-style-type: none"> - nursing student - clinical experiences - clinical practice - practical training - pandemic - epidemic - Covid-19 - war 	140	8	1	War as positive medical educational experience
Medic	<ul style="list-style-type: none"> - nursing student - clinical experiences - clinical practice - pandemic - epidemic - Covid-19 - H1N1 	29	2	1	Nursing students' experiences of exposure to pan- demic influenza a (H1N1)
Science Di- rect	<ul style="list-style-type: none"> - nursing student - clinical experiences - clinical practice - practical training - pandemic - epidemic - Covid-19 	33	3		
PudMed	<ul style="list-style-type: none"> - nursing student - clinical experiences - clinical practice - practical training - pandemic 	493	12	4	<ul style="list-style-type: none"> - Studying during the covid-19 pandemic: a qualitative inductive content analysis of nursing students' perceptions and experiences - Nursing students' views on the COVID-19 pandemic and their perceived stress levels

	<ul style="list-style-type: none"> - epidemic - Covid-19 				<ul style="list-style-type: none"> - Nursing students' clinical practices during the COVID-19 pandemic: Fear of COVID-19 and anxiety levels - Nursing students' experience and training in healthcare aid during the COVID-19 pandemic in Spain
Medline	<ul style="list-style-type: none"> - healthcare students - clinical training - covid19 - pandemic 	44	1	1	Impact of the covid-19 pandemic on anesthesia trainees and their training

Liite 2: Haun tulosten kuvaus

Kirjoittaja ja vuosiluku	Maa, jossa kirjoitettu	Tutkimuksen tavoitteet	Tutkimustyyppi	Ketä tutkittu ja missä	Tutkimuksen päätulokset
Impact of the COVID-19 pandemic on anaesthesia trainees and their training John R. Sneyd, Sophie E. Mathoulin, Ellen P. O'Sullivan, Vincent C. So, Fiona R. Roberts, Aaron A. Paul, Luis I. Cortinez, Russell S. Ampofo, Caitlynn J. Miller Maxine A. Balkisson 07/2020	Iso-Britannia	Kuvailla COVID-19-pandemian vaikutuksia anestesiaalääkärinopiskelijoiden harjoitteluun.	Laadullinen tutkimus	Opiskelijoilta ja ohjaajilta on kerätty tietoa seuraavista kouluista: Royal College of Anaesthetists, the College of Anaesthesiologists of Ireland, the South African Society of Anaesthesiologists, and the Hong Kong College of Anaesthesiologists (Pohjois- ja Etelä-Amerikka ja Australia)	Pääasiassa opiskelijat kuvasivat pandemiat suurimmat vaikutukset kohdistuvan käytännönharjoittelu tilanteisiin, myös pandemia teki muutoksia opiskeluihin. Opiskelijat kuvasivat heillä olevan ahdistuneisuutta liittyen suojautumiseen. Myös opiskelijat kantoivat huolta omasta terveydestä, perheestä ja ystävistä ja oman maansa vakauden puolesta.
Studying During the COVID-19 Pandemic: A Qualitative Inductive Content Analysis of Nursing Students' Perceptions and Experiences Robert Lovric , Nikolina Farcic, Štefica Mikšić and Aleksandar Vcev 07/2020	Kroatia	Tutkia, miten sairaanhoitajaopiskelijat käsittävät COVID-19-kriisin ja mitkä ovat heidän kokemuksensa opiskeluista pandemian aikana.	Laadullinen tutkimus	33 sairaanhoitajaopiskelijaa, Kroatiaassa	Opiskelijat kuvailivat huolikseen väärän tiedon leviämistä sosiaalisessa mediassa, ihmisten riskikäyttämistä, infektion saamista, oman ja omaisten terveyden. Opiskelijat tunnistivat oman vastuunsa ja sairaanhoitajan ammatin tärkeyden sekä myös alan riskit.

Nursing students' experiences of exposure to pandemic influenza A (H1N1). 2012	Etelä-Korea	Tarkastella sairaanhoitajaopiskelijoiden kokemuksia altistumisesta influenssa A:han.	Laadullinen tutkimus	24 sairaanhoitajaopiskelijaa Etelä-Koreassa.	6 selkeää teemaa. 1. Huoli sairastumisesta. 2. itsensä ja muiden suojeleminen. 3. Luotto sairaanhoitajiin koulun terveyshuollossa. 4. Loukkaantuminen, muiden negatiivisista reaktioista. 5. Ristiriitainen käytös. 6. huoli H1N1 korkeasta testaus hinnasta.
War as positive medical educational experience. Nicholas J Batley, Jihad Makhoul jaa Sanaa A Latif 2008	Libanon	Tarkoituksena kuvailla ja analysoida lääkäriopiskelijoiden kokemuksi Libanon – Israel välisen sodan aikana vuonna 2006.	Laadullinen tutkimus	21 opiskelijaa American Unicersity Of Beirut Medical Center.	Opiskelijat kuvailivat sodan tuoneen stressiä ja ahdistuneisuutta. Positiivisia vaikutuksia olivat sopeutuminen vaikeisiin tilanteisiin. Myös opiskelijat kokivat emotionaalisen yhteyden ja myötätuntoa potilaaseen. He kokivat ammattilypeyttä ja motivoitumista. Kädentaitoja opittiin ja uusia elämän arvoja.
Nursing students' experience and training in healthcare aid during the COVID-19 pandemic in Spain Antonio Hernández-Martínez, Julián Rodríguez-Almagro, Alejandro Martínez-Arce, Cristina Romero-Blanco, Juan Jesús García-Iglesias, Juan Gómez-Salgado 03/2021	Espanja	Tavoitteena oli selvittää opiskelijoiden kokemuksia ja mielipiteitä koskien heidän osallisuuttaan COVID-19-pandemian hoidossa Espanjassa.	Määrällinen tutkimus	Kyselytutkimus, jossa vastaajina 503 neljän vuoden sairaanhoitajaopiskelijaa Espanjassa.	Suurin osa opiskelijoista oli halukkaita osallistumaan pandemian hoitoon. He kuitenkin kokivat etteivät olleet saaneet tarpeeksi valmiuksia vakavasti sairaiden potilaiden hoitoon.
Nursing students' views on the COVID-19 pandemic and their percieved stress levels Hakime Aslan, Hatice Pekince 08/2020	Turkki	Tarkoituksena oli tutkia sairaanhoitajaopiskelijoiden näkemyksiä koronapandemiasta ja heidän kokemastaan stressistä.	Määrällinen tutkimus	662 sairaanhoitajaopiskelijaa Turkissa.	Tulosten mukaan sairaanhoitajaopiskelijoiden kokema stressitaso oli kohtalainen. Tulokset osoittivat, että ikä, sukupuoli ja jotkut pandemiaan liittyvät muuttujat vaikuttavat sairaanhoitajaopiskelijoiden koettuun stressitasoon.

Liite 2

<p>Nursing students' clinical practices during the COVID-19 pandemic: Fear of COVID-19 and anxiety levels</p> <p>Havva Gezgin Yazici, Çiğdem Ökten 10/2021</p>	Turkki	Tarkoituksena oli tutkia loppuvaiheen sairaanhoitajaopiskelijoiden pelkoja ja ahdistuneisuutta käytännön harjoitteluissa koronapandemian aikana.	Määrällinen tutkimus	124 loppuvaiheen sairaanhoitajaopiskelijaa Turkissa.	Sairaanhoitajaopiskelijat kokivat lievää pelkoa ja kohtalaista ahdistusta kliinissä harjoittelussa koronapandemian aikana. Opiskelijat kokivat huolta mm. omasta terveydestään ja koronan vaikutuksista harjoitteluun.
--	--------	--	----------------------	--	--

Liite 3: Tutkittavan suostumus ja haastattelukysymykset

Suostumus tutkimukseen osallistumisesta

Tutkimuksen nimi: Sairaanhoidajaopiskelijoiden kokemuksia akuuttihoitotyön harjoittelusta Covid19-pandemian aikana

Tutkimuksen toteuttaja: Metropolia Ammattikorkeakoulu Oy,

Anniina Österlund, [REDACTED]

Milla Lahti, [REDACTED]

Ohjaaja: Helena Stedt, [REDACTED]

Minua _____ on pyydetty osallistumaan yllämainittuun tutkimukseen, jonka tarkoituksena on kerätä tietoa sairaanhoidajaopiskelijoiden kokemuksista akuuttihoitotyön harjoittelussa Covid19-pandemian aikana.

Olen saanut tutkimustiedotteen ja ymmärtänyt sen. Tiedotteesta olen saanut riittävän selvityksen tutkimuksesta, sen tarkoituksesta ja toteutuksesta, oikeuksistani sekä tutkimuksen mahdollisesti liittyvistä hyödyistä ja riskeistä. Minulla on ollut mahdollisuus esittää kysymyksiä ja olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini.

Olen saanut tiedot tutkimukseen mahdollisesti liittyvästä henkilötietojen keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta ja minun on ollut mahdollista tutustua tutkimukseen liittyvään tietosuojaselosteeseen.

Minua ei ole painostettu eikä houkuteltu osallistumaan tutkimukseen.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita osallistumistani tutkimukseen.

Ymmärrän, että osallistumiseni on vapaaehtoista ja että voin peruuttaa tämän suostumukseni koska tahansa syytä ilmoittamatta. Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän tutkimuksen tai peruutan suostumukseni, minusta keskeyttämiseen ja suostumukseni peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja ja näytteitä voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Allekirjoituksellani vahvistan osallistumiseni tähän tutkimukseen.

Jos tutkimukseen liittyvien henkilötietojen käsittelyperusteena on suostumus, vahvistan allekirjoituksellani suostumukseni myös henkilötietojeni käsittelyyn. Minulla on oikeus peruuttaa suostumukseni tietosuojaselosteessa kuvatulla tavalla.

_____ , _____ . _____ . _____

Allekirjoitus: _____

Nimenselven-
nys: _____

Alkuperäinen allekirjoitettu tutkittavan suostumus sekä kopio tutkimustiedotteesta liitteineen jäävät tutkijan arkistoon. Tutkimustiedote liitteineen ja kopio allekirjoitetusta suostumuksesta annetaan tutkittavalle.

Metropolia
Ammattikorkeakoulu
2094551-1

PL 4000
00079 Metropolia

Myllypurontie 1
00920 Helsinki

www.metropolia.fi
Puhelin 09 7424 5000 Y-tunnus:

Haastattelukysymykset

- Millä tavoin COVID-19-pandemia vaikutti harjoitteluusi/opintoihisi?
- Miten koronaviruspandemia näyttäytyi akuuttihoitotyön harjoittelussa?
- Millaiseksi koit kliinisen työskentelyn pandemian aikana?
- Millainen rooli opiskelijalla oli harjoittelussa?
- Oliko opiskelijan roolia koskevia rajoituksia, jos oli niin millaisia?
- Millaiseksi koit opiskelijoita koskevat ohjeistukset harjoittelun aikana?
- Millaiseksi koit koulun ja sairaanhoitopiirien tiedottamisen pandemian aikana?
- Mitä jatkossa voitaisiin tehdä paremmin?
- Millä tavoin pandemian aikainen harjoittelu vaikutti käsityksiisi sairaanhoitajan ammatista, jos vaikutti tai ei niin miksi?